

**Openbare raadsvergadering der gemeente Ridderkerk, gehouden op
donderdag 18 december 2007**

5 **Aanwezig:** De burgemeester: mevrouw J.H.M. Hermans-Vloedveld, voorzitter
De gemeentesecretaris: mevrouw W.C.M. Lissenberg-van Dam
De wethouders: mevrouw H.R. van den Berg, de heer E.M. den Boef, P.J.H.M. de Koning en
H.J. Zwiers
De raadsleden: de heren A.H.M.M. van Abeelen (PvdA), T.J. Alderliesten (SGP),
10 J.C. van Andel (CDA), P. Boertje (VVD), M. Dijkhuizen (RB), mevrouw T. Duman-Sirin
(PvdA), mevrouw M. van Gink (PvdA), de heren M.A. Hitzert (PvdA), H.C.M. van Houcke
(D66/GL), mevrouw A.B. van Houwelingen-Saugerud (PvdA), de heren M. Japenga (CU),
H.J.A. Koppes (LR), J. Lagendijk (SGP), W. van der Linden (PvdA), A. Los (LR), C.J. Louter
(CU), P.W.J. Meij (CDA), B. Neuschwander (LR), mevrouw W.N. Nooijen (LS), de heren
15 W.P. Onderdelinden (CDA), Ing. A. den Ouden (SGP), R.C. van Pelt (SGP), R.P. Pors (CU),
mevrouw A.P.S. Ripmeester (PvdA), de heren C.A. Roodenburg (SGP), V.A. Smit (SGP), L.
van der Spoel (VVD), mevrouw C. van Vliet (VVD), de heer M.A. Vroegindeweij (LR)

20 **Griffier:** De heer mr. J.G. van Straalen

Notulist: mevrouw I.J.H. Lit (uitgewerkt vanaf de geluidsopname)

1. Opening en vaststellen van de agenda

25 **De voorzitter:** Raadsleden, dames en heren op de publieke tribune, kijkers mogelijk in de
trouwzaal en kijkers thuis, allen hartelijk welkom bij deze raadsvergadering van de
gemeenteraad van Ridderkerk. We zijn bijeen om de raad te laten debatteren en te komen tot
besluitvorming over het voorstel van burgemeester en wethouders over een uit te brengen
advies aan de Stadsregio Rotterdam, over de tracékeuze van de Ridderkerklijn.

30 Voor de raadsleden is het goed om nog even te weten dat er live televisieverslag wordt gedaan.
Ook via de radio wordt verslag gedaan.

35 De gemeenteraad is volledig aanwezig.

Ik wil met u overgaan tot het vaststellen van de agenda. Daarna wil ik met u kijken naar de
gemaakte afspraken over de wijze van behandeling van vanavond.

40 Is de voorliggende agenda de agenda die u wilt volgen? Dat is het geval.
Dank u zeer.

Dan naar de afspraken die we hebben gemaakt. Voor de kijkers thuis en de luisteraars is het
denk ik goed om te weten waarom we dat doen.

45 Het te bespreken onderwerp is een zwaar onderwerp. Wij verwachten dat we hier toch wel een
flijk aantal uren mee bezig zullen zijn. Het leek het presidium daarom handig om met elkaar
afspraken te maken over de termijnen waarin we spreken en de hoeveelheid tijd die we krijgen
om het woord te voeren, om niet tot in het diepst van de nacht met elkaar te moeten debatteren.
Dit betekent dat we met de fractievoorzitters, de fractievoorzitters onderling, de afspraak
hebben gemaakt dat er spreektijden worden gehanteerd, met de kanttekening dat de SGP-
50 fractievoorzitter daar niet gelukkig mee was. Hij was het er niet mee eens om voor dit
onderwerp spreektijden te hanteren. Maar als het toch zou worden gehanteerd, heeft de SGP,
met ondersteuning van de PvdA, de opmerking gemaakt dat er dan gewogen spreektijden
zouden moeten worden gehanteerd. Dat betekent dat spreektijden afhankelijk zijn van de

grootte van de fractie.

Uiteindelijk is ervoor gekozen om allemaal dezelfde spreektijden per fractie te hanteren. Dat betekent dat is afgesproken om tien minuten spreektijd per fractie te hanteren. Ik neem aan dat de raad daarmee akkoord kan gaan, met een stemverklaring van de SGP.

5

De heer Den Ouden: Voorzitter, dank u wel. De reden waarom de spreektijd enigszins beperkt moet worden gehouden, is alleszins begrijpelijk. U hebt aangegeven dat er geen eenstemmigheid was. Aanspraken kunnen niet eenzijdig zijn. Onze moeite is dat we toch in een volksvertegenwoordigend debat bijeen zijn en dat kennelijk een meerderheid van de raad vindt dat dat er niet toe zou doen. Als je het rijtje sprekers nagaat, dan kunt u zien dat de laatste vier sprekers, die vier partijen vertegenwoordigen, net zoveel inwoners vertegenwoordigen als onze fractie. Daar staat tegenover dat die vier partijen, die net zoveel inwoners vertegenwoordigen, vier keer zoveel spreektijd hebben. Zou er sprake zijn van een totaal aan spreektijd, dan zou het redelijk zijn als de grootte van de fractie van invloed zou zijn op de mate van spreektijd.

10

15

Wellicht dat er fracties zijn die gevoelig zijn voor dit argument en wel een paar minuten aan de SGP willen afstaan.

De voorzitter: U hebt uw oproep gedaan. Er is met gevoel voor democratische verhoudingen hierover gesproken in het presidium. Ik vraag de raad, met inachtneming van dat wat u zojuist hebt uitgesproken, om even richting de voorzitter aan te geven hoe u tegenover het voorstel vanuit het presidium staat. Daarna gaan we over tot het debat.

20

De heer Dijkhuizen: Voorzitter, wij willen de SGP graag vijf minuten schenken.

25

De voorzitter: Mijnheer Den Ouden, ik gun u die vijf minuten van de heer Dijkhuizen. Ik neem aan dat u daar gelukkig mee bent.

Mevrouw Ripmeester: Ik vind het een ongebruikelijke gang van zaken om koehandel over de spreektijd te houden. Ik had dat prima in de voorbereiding kunnen hebben, maar om nu, een paar minuten voor de vergadering, waarin iedereen zich aan de termijn heeft gehouden een procedure vast te stellen, vind ik op zijn minst bijzonder.

30

De voorzitter: Dat is zo. Dat is een grote waarheid.

35

De heer Los: Voorzitter, we hebben misschien wel twee minuten voor mevrouw Ripmeester.

De voorzitter: Beste mensen, zo gaan we het niet doen. Ik stel voor dat we ons dan gaan houden aan de afspraak in het presidium, met een stemverklaring van de heer Den Ouden.

40

De heer Den Ouden: Ik kan me hier niet in vinden, maar ik moet me schikken in dat wat de meerderheid beslist.

De voorzitter: Waarvan akte. Ik wil nog even de afspraken nalopen. We hebben afgesproken om in twee termijnen te spreken. Na de eerste termijn komt het college aan het woord. Het college heeft dertig minuten om te reageren op de vragen van de fracties.

45

In de tweede termijn komen weer alle fracties aan het woord en dan doen we dat in omgekeerde volgorde. We hebben afgesproken om kleine en grote fracties op een evenwichtige manier aan het woord te laten komen. Ik denk dat we na de tweede termijn waarschijnlijk nog even nodig hebben voor het college, waarna we vervolgens overgaan tot besluitvorming.

50

Nog een tip voor de tribune: vorige week is in de commissievergadering gelegenheid geweest om in te spreken. In deze raadsvergadering is daarom geen gelegenheid meer om in te spreken. Dat is vorige week in de commissie gebeurd.

Ik hoop dat u de raad alle kansen geeft om met zichzelf in debat te gaan en dat u vanaf de publieke tribune niet zult reageren.

5 **2. Besluitvorming over het voorstel van burgemeester en wethouders inzake het uit te brengen advies aan de Stadsregio Rotterdam over de tracékeuze van de Ridderkerklijn (raadsvoorstel nummer 133)**

10 **De voorzitter:** Dames en heren, ik stel vast dat we na deze aftrap overgaan tot bespreking van het onderwerp: het voorstel van het college van B en W over het uit te brengen advies aan de Stadsregio Rotterdam over de tracékeuze van de Ridderkerklijn.

We hebben afgesproken dat de PvdA gaat beginnen.

Mag ik de woordvoerder van de PvdA uitnodigen het woord te voeren? Dat is de heer Hitzert.

15 **De heer Hitzert:** Dank u wel, voorzitter. Solidariteit, juist in deze tijd. De maatschappij verandert van een zorgsamenleving naar een participatiesamenleving. We moeten en willen allemaal zo veel. Veel mensen blijken niet meer uit te gaan van: we doen voor iedereen wat, maar van: ik heb het meest en uw rechten beginnen, waar mijn rechten eindigen. Zelfs zorg, bijstand en sociale taken worden tegenwoordig uitgedrukt in cijfers en targets. De PvdA maakt zich steeds
20 sterk voor de menselijke maat en voor het behoud en bevorderen van werk, mobiliteit en werkgelegenheid.

Omdat dat bijdraagt aan het behoud en bevorderen van iemands eigenwaarde, gaan wij altijd uit van solidariteit met elkaar.

25 De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten en dat is niet alleen in financiële zin. Natuurlijk hebben wij begrip voor mensen die onvrede en vrede op verschillende manieren uiten. We vragen mensen om dit te blijven doen en elkaar daartoe te stimuleren. Voor- en tegenstanders. Vrijheid van meningsuiting is een kostbaar goed.

30 De PvdA-fractie is voor het beste openbaar vervoer. Dat is goed voor de bereikbaarheid van de gemeente en het leefklimaat.

Bereikbaarheid is belangrijk voor de inwoners en de Ridderkerkse bedrijven.

35 In de toekomst slibben Ridderkerk en de wegen om Ridderkerk heen, dicht. Er komt nog meer sluisverkeer. Driekwart van de vervoersbewegingen in Ridderkerk is gericht op of via Rotterdam. Het is nu al een probleem om zonder auto, buiten de spits terug te komen naar Ridderkerk. De laatste jaren is het busnet steeds verder uitgehold. Alleen geoefende reizigers hebben het overzicht nog. Het openbaar vervoer moet beter.

40 Om te zorgen dat Ridderkerkers nu en in de nabije toekomst prettig en schoon kunnen leven en zich verplaatsen, moet er een alternatief voor het autogebruik komen. Voor de korte afstand is er de fiets en voor de lange afstand is er het openbaar vervoer. Tot twee keer toe is uit onderzoek bekend geworden dat je een hoogwaardig vervoer moet hebben in de vorm van een Tramplus als je het openbaar vervoer in Ridderkerk wilt verbeteren.

45 Snel, frequent en comfortabel. De inwoners van Ridderkerk zijn verdeeld over de komst van de tram. Wij begrijpen de mensen wel die de tram of wat voor een bouwwerk ook, niet voor hun deur willen hebben. Maar als er een tram komt, moet hij ergens liggen. Er zijn inwoners die denken dat de tram een doel is en niet een middel om problemen in de toekomst op te vangen. Een tram wordt niet meer gezien als oplossing van het mobiliteitsprobleem, maar als een piepend en luid rinkelend monster dat criminelen uitbrakend en kleine kinderen aanrijdend, zich een weg baant door ons dorp. Ons dorp met meer inwoners dan een gewone stad. Mensen zijn
50 voor en mensen zijn tegen.

De bewoners van de Kievitsweg halen opgelucht adem. De meeste mensen willen nu weten waar ze aan toe zijn. Als dat ding er dan toch moet komen, dan maar in één keer. Maar dat is eenvoudiger gezegd dan gedaan. Het college wil er niet aan. De raad is verdeeld, dus dan

5 maar niet. Dan heb je een probleem niet opgelost. Besturen is algemeen belang, besturen is vooruit zien. Het college geeft aan geen voorstellen te doen, met als reden de inpasbaarheid. Maar zijn er niet meer redenen? Het college komt met een voorstel van de lijn tot het centrum, maar zegt in datzelfde stuk dat vanuit het oogpunt van goed openbaar vervoer een lange lijn te

5 prefereren is. In het coalitieakkoord zegt het college uit te gaan van het beste openbaar vervoer. Daarnaast ligt er een brief van de Stadsregio, waarin staat dat die niet voldoende meerwaarde ziet in een lijn tot het centrum. Het college doet de raad dus een voorstel zonder bestuurlijke rugdekking van de partij die het moet gaan betalen.

10 Onze vraag is dan ook voorzitter: wilt u de tram dan wel?

Op TV Rijnmond zei de wethouder van verkeer gelukkig dat het college de tram wel wil. Maar zoals het er nu voorligt, komt hij er niet. Of durft u het niet zelf aan als college en laat u het besluit liever aan de Stadsregio over? Wij van de PvdA bepalen dat liever zelf.

15 Het voorkeurstracé van de Stadsregio steunen wij namelijk niet. Dan gebruik je de tram als hefboom om de sociale woningvoorraad Ridderkerk uit te werken. Wij zien meer in het tracé over de Noordenweg: voor MacDonalds rechtsaf. Een tracé met weinig bochten en relatief gemakkelijk inpasbaar. Een logische stedenbouwkundige oplossing, op een strook tot Oudelande. Ooit vrijgehouden voor de metro. Er staan relatief weinig huizen, omdat het gebied

20 nog ontwikkeld moet worden. Ideaal. Mensen kunnen op een later moment kiezen of ze bij de tram willen wonen. Het tracé is wel wat duurder, omdat je bedrijven van de Noordenweg moet verplaatsen. Maar liever dat dan onnodig veel huizen slopen. Maar dat is niet het voorstel dat nu voor ons ligt.

25 Nu wordt een tracé tot het centrum voorgesteld. Daarvoor moeten gesloopt worden: twee kerken, een oude huishoudschool, een winkelblok met een aantal woningen voor een keerlus en dan niet te vergeten de onrust bij RVVH, terwijl aangegeven is dat een hele lijn te prefereren is boven een halve lijn. Uw woorden!

30 Slopen we dan een blok woningen om straks te zeggen dat we toch niet doorgaan? De vervoerswaarde van de lijn is niet hoog. De reistijd is wel kort, maar dat is logisch met een korte lijn. De lijn bereikt een minimaal aantal wijken en dan nog niet eens alle wijken. Helpt deze lijn ons leefmilieu te verbeteren? Helpt deze lijn de CO2 bom, die wij dagelijks over

35 ons heen krijgen, te verminderen? Neen. Het voorstel van het college is een lijn tot aan het centrum. Het centrum begint blijkbaar bij het gemeentehuis. Het voorstel kwam nadat de brief van de Stadsregio was ontvangen. Hebt u soms meer informatie dan wij over het verdere verloop van het tracé? Ook hier staan wij

40 niet vreemd van te kijken. Voorzitter, we gaan even terug naar de geschiedenis. Op 14 juni 2004 werd de verkenningenstudie van de Stadsregio in de raad besproken. Alle partijen vonden dat rapport te eenzijdig en toegeschreven naar één variant, namelijk de Trampus. Ook wij als PvdA hebben dat toen duidelijk aangegeven.

45 Zelfs de motie van de SGP, voor een breder vervolgonderzoek, werd unaniem aangenomen. In januari 2005 wordt het meerjarenontwikkelingsprogramma vastgesteld. Hierin wordt de tram als beste optie voor Ridderkerk genoemd. Dit gaat alle partijen op dat moment te ver, omdat het vervolgonderzoek nog niet bekend is.

50 De trekker van het Trampusproject, de toenmalige wethouder van LR, wethouder Van Andel, gaf aan dat dit een opmerking was uit een concept-nota van het bedoelde rapport. De raad had het rapport nog niet en kon daar dus ook niet over oordelen. Een go of no-go moment komt nog, zei de wethouder.

5 De Stadsregio heeft opnieuw het door ons raadsbreed gevraagde verdiepingsonderzoek groot
aangepakt en laten uitvoeren door een onafhankelijk bureau: Goudappel en Coffeng. Dat was in
maart 2005. Dit rapport is besproken in de raad van 18 april 2005. Daarna was een uitgebreide
discussie. De conclusie was dat het rapport breed gedragen werd door de raad. Het was
degeijk en duidelijk. Dat was toen onze conclusie en dat vinden wij nog steeds. Onze
argumenten waren comfortabel, vaak en snel en toegankelijk openbaar vervoer met Rotterdam.
Het milieuaspect vonden wij heel belangrijk: wij leven hier in het meest vervuilde gebied van de
wereld. Mobiliteit is belangrijk voor de werknemers en economische ontwikkeling van
10 Ridderkerk. Verder hebben wij als PvdA aangegeven dat wij ons sterk zouden moeten maken
over de randvoorwaarden, zoals sociale veiligheid en afspraken met politie, Stadsregio en RET.
Afspraken over een tweede conducteur. Ruime en kwalitatief goede fietsenstallingen. Grote
parkeerruimte aan het einde van het tracé, ook met het oog op het aantrekken van reizigers uit
de regio. Zorgen voor aansluitingen met het omliggende busnet. Zo laag mogelijke kosten voor
15 Ridderkerk. Dit principe heeft in Barendrecht goed gewerkt.

Al deze punten zijn besproken en het rapport van Goudappel en Coffeng werd in stemming
gebracht. Er waren negentien stemmen voor en negen stemmen tegen. Zelfs na het verzoek
van de VVD om hoofdelijke stemming om deze dwaling van de raad voor de geschiedenis vast
te leggen. Voorzitter, zo raar kan het lopen.

20 De ontwikkelingen in ons land zijn verder gegaan. De files nemen toe. Wanneer er ergens iets
gebeurt, spreken we al gauw over een verkeersinfarct. De huidige regering heeft aangegeven
dat rekeningrijden mag worden ingevoerd.

U geeft aan dat de lange lijn te prefereren is. U hebt meegeschreven aan het akkoord waarin de
25 uitgangspunten voor het beste vervoer staan. Maar, u komt nu met een voorstel tot het centrum,
waarvan de Stadsregio heeft gezegd dat dit niet voldoende meerwaarde heeft. Jaren geleden in
deze raadzaal, tijdens een fel debat tussen coalitie en college, begon een raadslid van de VVD,
toen nog oppositie en nu wethouder, aan te geven dat een scheuring te voelen was. Die is nu
ook zichtbaar tussen wens en uitvoerbaarheid. Als PvdA nemen wij onze bestuurlijke
30 verantwoordelijkheid. Wij hebben afspraken gemaakt met onze kiezers via het
verkiezingsprogramma. We hebben afspraken gemaakt in het coalitieakkoord. Er is ook nog
een spreekwoord: een man een man, een woord een woord.

Ons amendement laat zien hoe de politiek vertaald is. Lijm om de coalitiewens en de wens van
de heer De Koning om de tram in Ridderkerk mogelijk te maken.

35 **De voorzitter:** Dank u wel mijnheer Hitzert, het woord is nu aan de SGP-fractie: mijnheer Den
Ouden.

[De heer Den Ouden loopt naar het katheders.]

40 **De voorzitter:** Ik wil deze tijd even gebruiken om de mensen die nu in de zaal staan, erop te
wijzen dat u ook in de trouwzaal kunt kijken. U kunt daar comfortabel zitten. U bent welkom in
deze zaal, maar in de trouwzaal kunt u lekker zitten.

45 **De heer Den Ouden:** Voorzitter, op 18 april 2005, dus nog royaal in de vorige raadsperiode,
hebben we voor het laatst in het openbaar, in deze zaal, over dit onderwerp gesproken.
Daarbuiten is er volop over gesproken en wat de invloed of het effect daarvan is, zullen wij
vanavond denk ik wel merken.

50 Ik vind een compliment op zijn plaats aan het college voor de helderheid waarmee nu in het
voorstel staat dat vanavond de raad besluit of er een tramlijn komt en in tweede instantie wat
het tracé dan zal zijn. Nu is het een besluitvormende bijeenkomst.

In die volgorde ga ik mijn bijdrage leveren. Eerst bepalen of er een tramlijn zal moeten komen en als dat eventueel zo is, dan het tracé.

Eerst nog een andere opmerking over het openbaar vervoer.

5 Natuurlijk hebben we allemaal zorgen over het openbaar vervoer: het moet goed en zo mogelijk zelfs perfect zijn. Laten we ons ook realiseren dat daar in negen van de twaalf provincies in ons land geen tram aan te pas komt.

10 Terug naar 18 april 2005, toen de verkenningenstudie als de eerste fase van een gesegmenteerd project aan de orde kwam. U kunt zich wellicht nog herinneren dat niet unaniem "go" gezegd werd. De heer Hitzert gaf zojuist nog even de uitslag van toen. Behalve de SGP was toen ook de voltallige VVD-fractie tegen.

15 Ik zou nu even de punten langs willen lopen op grond waarvan we er toen niet voor waren. De heer Hitzert gaf aan dat het tweede deel van de verkenningenstudie zo helder was na de motie uit 2004. In onze optiek is dat niet het geval. Ik had dat heel gemotiveerd willen doen, maar omdat ik een paar minuten spreektijd moet inleveren, ik mag ze niet gebruiken, hartelijk bedankt overigens voor uw aanbod mijnheer Dijkhuizen, moet ik de motivatie achterwege laten. De punten die de heer Hitzert genoemd heeft, alsof er helderheid gekomen zou zijn over de
20 aspecten sociale veiligheid, trillingen, geluid en de buslijnen, zijn nog onvoldoende terug te vinden in de huidige rapportages. Vorige week in de commissievergadering is juist nog gebleken dat dat pas aan de orde zou komen in het vervolg als overgegaan wordt tot de uitvoering of de verdere uitwerkingsfase.

Nu weten we die antwoorden dus nog niet.

25 Voorzitter, mijn conclusie moet dan ook zijn dat de uitwerking of de fase tot nu toe sterk onvolledig gebleven is. Ik zou overigens onze inwoners tekort doen als ik daar niet een waardereend woord over spreek. Als je de zes ordners die in de fractiekamer staan doorneemt, merk je daaruit een geweldige betrokkenheid. Sommige zijn ook van een geweldige kwaliteit om te lezen. Ik zal uit één daarvan wat voordragen.

30 Het komt van een inwoner die aangeeft dat de verbinding naar Rotterdam via een raillijn automatisch met zich meebrengt dat er een sterkere verbondenheid met Rotterdam zal zijn, die op den duur zeker ook de Ridderkerkse eigenheid en het dorpse karakter van Ridderkerk aantast.

35 Veel inwoners die gereageerd hebben via de reactieformulieren hebben mijns inziens duidelijk aangegeven liever te wonen in Ridderkerk, een dorp aan de rivier, dan in Ridderkerk, een stad in de regio.

Zoals ik al zei, laat ik de motivatie achterwege. In ieder geval geeft de planstudie onvoldoende grond om ja te kunnen zeggen tegen welk tracé dan ook.

40 De in het raadsstuk gestelde vraag of er een tramlijn moet komen, is hiermee beantwoord.

Een optie zou kunnen zijn, omdat het college reageert alsof de raad ja zegt, want er wordt een tracé aangewezen richting het centrum, om die optie – omdat het een halve lijn is – positief tegemoet te treden. Alleen zouden we het college dan op pad sturen met een Ridderkerkse keuze die volgens de vervoerswaardestudie beslist ontoereikend is en zelfs weinig meerwaarde
45 biedt aan het vervoer. Het gaat de belastingbetaler ook nog eens € 100 miljoen kosten. Om de gedachte te bepalen, dan heb je het over ongeveer vier keer zo veel als dat wat het Ridderkerkse centrumplan heeft gekost.

50 Opmerkelijk is ook het Rotterdamsewegtracé. Volgens de vervoerswaardestudie krijgt dat ook de kwalificatie dat dit geen meerwaarde levert.

Eigenlijk zou hiermee gestopt kunnen worden, ware het niet dat het traject verder gaat en de veronderstelling dat het college zo meteen met een halve of hele of driekwartlijn op pad gaat. Dat betekent dan nog niet dat een lijn in uitvoering genomen kan worden. In het

planstudietraject is opgenomen dat er een terugblik zal zijn – weliswaar bij de Stadsregio – maar er zijn criteria gesteld op grond waarvan pas in de uitwerkingsfase doorgestoten zal worden. Een paar punten zijn: de vervoerswaarde, wat het uitgangspunt geweest is, is minimaal; de kosten, die zijn veel hoger dan aanvankelijk gedacht werden; het maatschappelijk draagvlak; het is helder dat dat onvoldoende aanwezig is.

Dus het zou nog maar de vraag zijn of dat op grond van een aantal overwegingen haalbaar zou zijn, vanuit de optiek van de Stadsregio gezien.

Het enige voordeel dat hierin te zien is, omdat er nogal wat studie voor nodig is om verder te gaan, is dat uit de participatiebundel uitdrukkelijk is gebleken dat in de achterliggende tijd nogal wat inspraak en participatie is geweest die de politieke betrokkenheid ten goede komt.

We kunnen van die politieke betrokkenheid nog een tijdje gebruikmaken en zo ongeveer halverwege een raadsperiode en met de volgende verkiezingen alweer in het vooruitzicht, is dit ook niet helemaal verkeerd.

Mederaadsleden, het college heeft volgens ons niet zonder reden als eerste punt uit de brief van de Stadsregio genoemd dat een halve lijn de investering niet rechtvaardigt. De raad moet eerst beslissen of er wel een tram komt. Wij zien het zo dat het college als het ware zegt: “raad, pak de handschoen op en laten wij als raad onze verantwoordelijkheid nemen en gezamenlijk de conclusie trekken dat we de Stadsregio met klem moeten adviseren om af te zien van een Tramplus als vorm van openbaar vervoer van en naar Ridderkerk.

De wethouder was er tenslotte in de commissie ook positief over dat de Stadsregio zeker goed zou luisteren naar het Ridderkerkse raadsbesluit.

Als we vinden dat er geen tram zou moeten komen, geen enkel tracé, dan hoeven we ook niet bang te zijn dat de Stadsregio, zoals wel gesuggereerd is in de achterliggende periode, daar bezwaar tegen zou maken, want in een openbare commissievergadering in dit huis, vorig jaar februari, heeft de toenmalige portefeuillehouder van Verkeer en vervoer van de Stadsregio aangegeven dat als Ridderkerk geen tram zou willen, hij er niet komt.

Zo was het toch, mijnheer De Koning? Ik herinner me nog de vraag die u toen stelde aan die portefeuillehouder.

Maar ons openbaar vervoer verbeteren, hoe moet dat dan wel? Het moet flexibel zijn en zich voegen naar de infrastructuur van ons dorp en het moet alle wijken bedienen.

Met de bus dus.

Volgens de participatiebundel is de bus favoriet als middel voor openbaar vervoer. Maar we moeten uiteraard wel een stap verder gaan dan nu. Nu het college wellicht, en een deel van de raad, iets zou voelen voor een halve lijn kan het probleem van een keer overstappen geen probleem zijn, want dat zouden de gebruikers van de gedachte halve lijn bijna allemaal moeten gaan doen. De optie die ik voorstel om goede busverbindingen naar Beverwaard Zuid en daar een transferium te creëren, was vorig jaar in de verkenningstudie van de veelgeprezen organisatie Goudappel en Coffeng, waar de heer Hitzert aan refereerde, ook in beeld.

Alleen mocht het toen geen hoogwaardig openbaar vervoer heten, omdat er een keer overgestapt zou moeten worden. Het mocht toen slechts geoptimaliseerd openbaar vervoer heten. Dat vinden wij uiteraard ook een prachtige benaming.

Bovendien zou je dan voor degenen die daar prijs op stellen, een directe tramverbinding hebben van Beverwaard Zuid naar het centrum van Rotterdam. Voor de overige verbindingen richting Zuidplein en richting Kralingen: die kunnen keurig netjes in stand blijven waar nu volgens de vervoerswaardestudie aan getwijfeld wordt.

Wij hebben van tevoren over dit voorstel via een amendement gecommuniceerd. Ik dacht totdat ik deze zaal binnenkwam dat dit het enige amendement zou zijn, maar ik zag dat er nog een stapeltje lag. Dat kan nog wat worden vanavond.

Kortom voorzitter, alle reden voor het amendement van de SGP dat u allen op tafel gevonden hebt en dat kort gezegd behelst om de Stadsregio te adviseren volledig af te zien van het aanleggen van een Trampuslijn voor vervoer van en naar Ridderkerk. Daarbij verzoeken wij het college de Stadsregio met klem te verzoeken om in de omgeving van Beverwaard Zuid een halte of transferium aan te leggen, zoals ook in de vervoerswaardestudie – ik meen op bladzijde 60 – gesuggereerd wordt.

Dank u wel.

[applaus]

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Den Ouden. Het woord is aan de VVD, mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, openbaar vervoer houdt Ridderkerk al heel lang bezig. Ik heb een krantenartikel uit 1968 gezien, waarin Ridderkerk al in verband wordt gebracht met een metroverbinding met Rotterdam.

Alhoewel de voorkeur van de Ridderkerkse raad bekend was, om een metro aan te leggen, bleek dit te duur en de landelijke overheid was niet bereid daarin te investeren.

Verbetering van het openbaar vervoer is noodzakelijk: het verkeer loopt vast en zal nog verder vastlopen, want het verkeer zal verder groeien.

Dit betekent allereerst dat er economische schade wordt geleden, maar ook gezondheidsschade door de milieuvervuiling.

Maatregelen nemen uitsluitend voor het autoverkeer, is niet voldoende. Daarnaast dient er een duurzame oplossing gevonden te worden door hoogwaardig openbaar vervoer. Zoals u weet was de landelijke VVD ook altijd meer gericht op het verbeteren van het autovervoer, maar bij de tegenbegroting die dit jaar was ingediend, bleek dat de VVD van plan was om €10 miljard te investeren in verbetering van de verkeersafwikkeling en de VVD heeft daarbij aangegeven twee derde te willen besteden aan autoverkeer en een derde voor openbaar vervoer, dus ook landelijk is voortschrijdend inzicht dat ook zonder openbaar vervoer de boel vastloopt.

Omdat de metro te duur was, werd in 2005 door de raad uitgesproken dat een tram de beste optie is voor verbetering van het openbaar vervoer. Hoogwaardig openbaar vervoer is ook nodig vanuit het sociale oogpunt. Voor hen die niet over een auto of ander vervoermiddel kunnen beschikken, betekent het zich kunnen verplaatsen: vrijheid.

Daar hecht de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zeer aan.

Ridderkerk kent ook een dubbele vergrijzing. Dat betekent dat een manier van vervoer nodig is die rekening houdt met ouderen. Daar moet ook rekening mee gehouden worden als openbaar vervoervoorzieningen aangelegd worden. Hoogwaardig openbaar vervoer kan niet zonder goede onderliggende netten van openbaar vervoer. Wij zullen afhankelijk van het aannemen van het voorstel van B en W, daarna eventueel met een motie komen die op de milieuvriendelijkheid van het onderliggende busvervoer voorziet.

Hoogwaardig openbaar vervoer kan niet zonder goed onderliggend openbaar vervoer, zodat een zo groot mogelijk deel van de inwoners gebruik kan maken van een totaal aan vervoersvoorzieningen. Uit de planstudie komt naar voren dat uit het oogpunt van openbaar vervoer een volledige lijn voor Ridderkerk het meest geschikt is. Echter, het voorstel voorziet in een lijn tot aan het centrum, en niet verder. Zoals bij vele onderwerpen dienen de inwoners betrokken te worden bij het beleid. Daarom is een breed participatietraject ingezet, in twee delen. Eerst kon men aangeven welke criteria moesten worden betrokken bij de planstudie en konden alternatieve tracés aangedragen worden. Prima dat het gemeentebestuur zich kwetsbaar heeft opgesteld. Op basis van de studie is B en W weer met een standpunt het

volgende participatietraject ingegaan met twee centrale bijeenkomsten en bijeenkomsten per wijk. Over de participatie is ook veel kritiek gehoord. De een vindt het te veel, de ander te weinig. Om daar een modus in te vinden, is heel lastig.

- 5 Door die participatie blijkt dat er op dit moment geen maatschappelijk draagvlak is voor de aanleg van de lijn dwars door Ridderkerk. De aanleg van het voorkeustracé van de Stadsregio is, juist daarop gelet, een stap te ver. Inspraak wordt dus serieus genomen.

10 De dynamiek van de samenleving maakt het noodzakelijk om vooruit te blijven kijken om vervoer in het algemeen en de onderlinge samenhang te blijven verbeteren. De VVD kan instemmen met het voorliggende advies, maar wel met de volgende opmerkingen. In de commissie is gesproken over compensatie voor de mensen die weg zouden moeten voor het gekozen tracé. De compensatie zal meer moeten zijn dan de planschadevergoeding. Ook emotionele schade speelt een rol. Wij willen ook onderzoeken of het mogelijk is het tracé ten
15 noorden van de Rotterdamseweg aan te leggen in plaats van ten zuiden ervan, zodat meer wijken aangedaan worden, waardoor het reizigersaanbod toeneemt.
Ten slotte willen wij onderzoeken of het tracé van de Tramplus langs de sportvelden kan worden aangelegd. Veiligheid is een belangrijk onderwerp: men verwacht dat de onveiligheid zal toenemen. Het subjectieve veiligheidsgevoel is belangrijk en moet goed onderzocht worden.
20 We realiseren ons dat welke vorm van openbaar vervoer en welk tracé je ook kiest, er altijd mensen zullen zijn die onaangenaam geraakt zullen worden. Zorgvuldigheid is geboden in het kiezen van de best mogelijke oplossing met de minste pijn voor de betrokkenen. Afhankelijk van het feit of het voorstel aangenomen wordt, zal de VVD-fractie komen met een motie voor milieuvriendelijk busvervoer met zo min mogelijk ingrepen in de ruimtelijke ordening.

25 **De voorzitter:** Dank u zeer mijnheer Van der Spoel. Het woord is aan de fractie van Leefbaar Ridderkerk, de heer Los.

De heer Los: Dank u wel voorzitter.

30 Komt hij er wel of komt hij er niet? Daar gaat de Ridderkerkse gemeenteraad vanavond een uitspraak over doen.

Maar, het is niet de eerste keer dat een railverbinding wordt besproken. Reeds eerder deed de raad een uitspraak, waarin deze stelde dat railverbinding met Rotterdam alleen een ondergrondse verbinding kon zijn. Dat was op 20 juli 1992. Ook de VVD vond een
35 bovengrondse railverbinding onaanvaardbaar. Woordvoerder van de VVD was de huidige wethouder voor Verkeer in onze gemeente.

Vast en zeker hebben de toenmalige raadsleden goed nagedacht. Zij hebben de impact van een bovengrondse railverbinding goed ingeschat en dat onaanvaardbaar gevonden. Wellicht hebben zij gedacht aan de vele gebouwen die moeten wijken, waaronder scholen en kerken,
40 maar ook woonhuizen en leefruimte in het openbare gebied. Ze hadden het ook over veiligheid. De rapportage van de raad van de transportveiligheid was nog niet uitgebracht. Daarin stond dat trams een factor 30 onveiliger zijn dan het overige verkeer. Raadsleden gebruikten toen hun gezonde verstand en mogelijk hadden zij een visie dat zij de ondergrondse boortechniek voor mogelijk hielden. De veilige schoolroutes waarover wij ons als raad hebben uitgesproken, staan
45 haaks op reeds ingenomen standpunten van diverse partijen.

Er is meer, want het oplossen van het vastgelopen verkeer komt geen stap dichterbij. Je ziet dat Ridderkerk letterlijk in tweeën wordt gesneden door een tracé met al dan niet gelijkvloerse kruisingen. Gevolg zal zijn dichtslibbende wegen voor het doorgaande en lokale verkeer. Evenmin kan het busnetwerk door deze ingreep worden vervangen. Een fijnmazig busnetwerk
50 is nodig om doelmatig met een tramtracé te kunnen omgaan waarmee de Ridderkerkers naar de haltes worden vervoerd. Een van de argumenten is dat de meerwaarde van een tramverbinding zou moeten worden gevonden in een kortere reistijd, maar ook dat lijkt achterhaald.

De bestaande trajecten zijn veel beter in staat om, zelfs met kortere reistijden en flexibeler, Rotterdam te bereiken. De winst die moet worden behaald is wel heel pover als die wordt afgezet tegen de schade in de Ridderkerkse bebouwde kom.

5 Daar komt bovenop de €200 miljoen gemeenschapsgeld die voor dit project geïnvesteerd moet worden. Al eerder merkte ik op dat Ridderkerk beschikt over een goede visie en dat de politiek niet moet denken het beter te weten, simpel en alleen omdat wij politici zijn. Politici moeten volksvertegenwoordigers zijn in de ware zin van het woord. De inwoners van Ridderkerk hebben zich bij meerdere gelegenheden uitgesproken tegen de komst van de tram in
10 Ridderkerk. Onder andere bij het brede onderzoek dat Leefbaar Ridderkerk heeft gehouden. Wel is gebleken dat de Ridderkerker heel goed zicht heeft op het voorliggende plan, met alle offers die daarvoor moeten worden gebracht. Voor goed besturen is moed nodig, zeker waarbij het om ingrijpende zaken gaat. Het is een gemiste kans dat bij een plan voor een zo ingrijpende gebeurtenis in de gemeente geen meerderheid van de raad zich uitsprak over het referendum dat gehouden is onder de inwoners. Maar er is meer moed voor nodig om de reeds ingeslagen
15 richting te verlaten om te erkennen dat inwoners ook gelijk kunnen hebben. Een oud spreekwoord zegt dat hij die zichzelf overwint, sterker is dan hij die een stad inneemt. In het licht van het voorliggende voorstel kun je dat vertalen in: een gemeentebestuur dat zichzelf respecteert, is sterker dan de Stadsregio.

20 Voorzitter, het zal duidelijk zijn dat de fractie van Leefbaar Ridderkerk vindt dat de tram er helemaal niet moet komen. In het voorstel is de nuloptie niet duidelijk opgenomen, daarom dienen wij met de SGP en Ridderkerk Belang een amendement in. Dank u wel.

[applaus]

25 **De voorzitter:** Dank u wel mijnheer Los. Het woord is aan mijnheer Onderdelinden, fractievoorzitter van het CDA.

30 **De heer Onderdelinden:** Voorzitter, het Tramplus dossier heeft de gemoederen in Ridderkerk sterk beziggehouden.

Bij andere uitbreidingen van openbaar vervoer zou dit niet of minder aan de orde zijn. Bij de
inspraak is ook de metro langsgeslagen en waar het kan ondergronds. De gemiddelde
Ridderkerker kijkt daar anders tegenaan. Een eerdere gemeenteraad is daar vijftien jaar
geleden duidelijk over geweest: ondergronds waar mogelijk en dat moet het dan maar worden.
35 In 2007 blijkt het kostenaspect van deze vorm van openbaar vervoer een probleem. Een dezer dagen is een bedrag van €800 miljoen genoemd.

We moeten niet te lang stilstaan bij het verleden, maar vandaag kijken waar wij uit willen
komen. De verkenning, een studie van april 2005, is een belangrijk uitgangspunt. De CDA-
fractie wil vanavond niet te lang stilstaan bij vervoerswaarden en reistijden, voor wat betreft de
40 cijfers achter de komma's. Deze cijfers zijn op het moment dat de Tramplus er ligt alweer achterhaald door nieuwe ontwikkelingen.

Het gaat vanavond meer om een discussie die daarbovenuit stijgt. Vinden wij dat Ridderkerk
moet beschikken over extra vormen van hoogwaardig openbaar vervoer? Dat is de vraag.
Het is de laatste tijd veel gezegd, integraal beleid voor het milieu, openbaar vervoer,
45 verkeersdrukke en ruimtelijke ordening. De hele gemeenteraad van Ridderkerk is het hiermee eens, alleen over de oplossing en de invulling niet.

Als wij over de Tramplus spreken, hebben wij het impliciet over inpasbaarheid, draagvlak,
meerwaarde, kosten en baten van Ridderkerk. Daarover hebben wij in het afgelopen jaar actief
en zeer interactief gesproken met onze inwoners. Op een gegeven moment konden we echt
50 zeggen dat alle argumenten waren uitgewisseld. Een compliment gaat uit naar het comité Stop Tramplus, dat op indringende wijze heeft duidelijk gemaakt dat bestuurders knettergek waren geworden.

De voorzitter van het comité heeft meerdere malen gezegd begrip te hebben voor een

standpunt waarin niet alle deuren voor toekomstige generaties en colleges worden dichtgegooid. Maar ook individuele burgers hebben op heel inhoudelijk en indringende wijze duidelijk gemaakt hoe zij de Trampusontwikkelingen zien.

5 Een groot aantal briefschrijvers, waaronder de bewoners van de Kievitsweg, heeft daar blijk van gegeven. Er zijn 46.000 Ridderkerkers die een mening hebben over het Trampus-tracé. Toch zal de gemeenteraad alles overwegende en centraal stellend de hoogwaardige openbaar vervoerseisen, een keuze moeten maken en ook willen maken.

De CDA-fractie kiest voor een tracé tot aan het centrum met voorkeursvarianten:

10

Variant 1, Rotterdamseweg, Populierenlaan, Sportlaan, Koninginneweg;
Variant 2, Rotterdamseweg, Hovystraat, Koninginneweg;
Variant 3, Collegetracé.

15

In die volgorde.

Om het Trampusdossier in breder verband te willen zien hebben wij met andere partijen een amendement gemaakt waarvan de strekking luidt: geen beslissing nemen over een mogelijk gevolg op dit moment.

20

Onderschrijven van een stedenbouwkundige visie voor Ridderkerk. Toekomstige ontwikkelingen, bouwen, bedrijventerreinen, sloop door derden, groenontwikkeling en ruimtelijke ordening zullen in kaart worden gebracht.

25

Daar is veel tijd voor nodig, wat niet wegneemt dat de laatste fase van het centrumplan op de afgesproken wijze kan worden ontwikkeld. Het ontwikkelen van een verkeerskundige visie om huidige en toekomstige knelpunten in kaart te brengen, waarbij oplossingen worden aangedragen. Het actief betrekken van inwoners bij het ontwikkelen van deze visies. Werken aan het maatschappelijke en natuurlijke draagvlak op basis van gedeelde argumenten. Van deze aspecten en uitgangspunten kunnen vormen van hoogwaardig openbaar vervoer ontstaan, ingepast in het huidige openbaar vervoernetwerk.

30

Voorzitter, tijdens de commissiebehandeling kwam de keerlusoplossing weer langs.

De CDA-fractie vraagt om bijzondere belangstelling hiervoor en om alles in het werk te stellen als de Trampus komt, een vriendelijkere oplossing in te vlechten.

35

Voorzitter, tijdens de inspraakronde is heel nadrukkelijk en expliciet gesproken over het huidige en toekomstige busnetwerk. Het is onnodig om op te merken dat deze vorm van zeer belangrijk openbaar vervoer de maximale aandacht krijgt en houdt. Het is gewenst om dit aspect vanavond te belichten.

40

Bij alle raadsbeslissingen is het belangrijk hoe het uiteindelijke besluit zal vallen bij de inwoners van Ridderkerk, waarvoor wij het uiteindelijk allemaal doen.

Als zij het bij de Trampus hebben over draagvlak, inpasbaarheid, hebben wij het over woorden die in elkaars verlengde liggen.

45

Wij hebben echter ook gezien dat bewoners die niets van het schoenlepelmodel zouden merken, posters voor de ramen hadden hangen. Toch vinden diezelfde bewoners dat de gemeentelijke bestuurslaag ook dagelijks besluiten moet nemen en ook bestuurskracht moet tonen. Het huidige nieuwe centrum en alles wat eromheen hangt is daar een groot voorbeeld van.

50

Het gaat vandaag om een op zichzelf staande beslissing, die niet beïnvloed hoeft te worden door standpunten of enig opportunisme van de Stadsregio. Wethouder de Koning heeft op 11 december de mogelijke scenario's geschetst als de regio welk besluit dan ook krijgt voorgelegd. Dat nemen wij zeker serieus en wij willen vanavond tot een eigen besluitvorming komen.

Voorzitter, als wij vanavond tot besluitvorming kunnen komen zoals door mij geschetst is, dan kunnen wij een paar conclusies trekken.

5 Er komt een vorm van hoogwaardig openbaar vervoer naar Ridderkerk. De meerwaarde daarvan zal proefondervindelijk worden bewezen. Met de mening van de burgers, lees: draagvlak, is rekening gehouden zoals in het aanvankelijke voorstel van de Stadsregio. Zie ook de besluitvorming over de Kievitsweg. Het amendement getuigt van het blijven nadenken over nieuwe vormen van hoogwaardig openbaar vervoer. Het inhoudelijke verhaal is de basis voor degene die uiteindelijk betaalt.

10 Voorzitter, ik hoop dat het vanavond een volwaardig debat zal worden. Wij staan niet met onze rug naar de samenleving toe, maar willen bestuurskracht tonen door bij de inhoud te blijven en elkaar serieus te nemen.

Soms moet je een wissel nemen om op het goede spoor te komen.

Dank u wel.

15 **De voorzitter:** Dank u wel, mijnheer Onderdelinden. Ik geef nu het woord aan de heer van Houcke, fractievoorzitter van D66/GroenLinks.

20 **De heer van Houcke:** Voorzitter, de fractie van D66/GL begint haar betoog in 1838, omdat je van je fouten uit het verleden kunt leren. Op 20 september 1838 werd tussen Amsterdam en Haarlem de eerste railverbinding in Nederland officieel geopend. De stoomlocomotief de Arend trok een trein met open rijtuigen met een groot aantal genodigden in een halfuur van Amsterdam naar Haarlem. Groot feest: de opmars van de trein was begonnen en 35 jaar later was zelfs het onbetekenende dorpje Barendrecht aangesloten op het nieuwe spoorwegennetwerk. Niet het veel grotere Ridderkerk! Want voor deze nieuwichterij was geen meerderheid in de gemeenteraad te vinden.

25 Het gevolg was dat Barendrecht zich in de 20e eeuw ontwikkelde van een onbetekenende plek tot een aantrekkelijk forenzendorp.

Ik noem dat de eerste gemiste kans voor Ridderkerk. Een tweede kans werd gemist in de zeventiger jaren, toen Ridderkerk besloot de wijk Drievliet aan te leggen op een strook grond die voor een spoorlijn was gereserveerd van Rotterdam naar het oosten van het land.

30 En dan nu de derde kans voor een railverbinding, de kans voor aansluiting op toekomstige ontwikkelingen, vernieuwingen en de kans op de ontwikkeling van een aantrekkelijke woonomgeving. Een sneltramlijn met een directe verbinding met Rotterdam centrum, waar zoveel Ridderkerkers werken, winkelen, naar school gaan en gebruik maken van de gezondheidszorg, theaters, concertzalen en vult u maar aan.

35 Vanavond kunnen wij laten zien dat wij geen gemeente van navelstaarders zijn, die denkt de toekomst tegen te kunnen houden. Die toekomst komt gewoon, ook voor mensen die zich terugtrekken achter hun ommuring.

40 Wie denkt dat Ridderkerk zich kan onttrekken aan de mobiliteitsproblemen heeft zijn huiswerk niet gedaan. Komende jaren blijven er grote problemen voor de bereikbaarheid van Ridderkerk optreden.

Alle westelijke stedelijke gebieden hebben moderne snelspoorsystemen, want zo kunnen stedelijke gebieden ook in de toekomst blijven functioneren en verkeersinfarcten te snel af zijn.

45 Nederland loopt in die ontwikkelingen gewoon achter met verkeersoverlast. En met de luchtverontreiniging lopen wij goed voorop.

De fractie van D66/GL stelt vast dat wij dagelijks de meest verontreinigde lucht van West-Europa inademen, waardoor er statistisch gezien dagelijks een Ridderkerker vroegtijdig overlijdt.

50 Dat is een groene draak in de gemeente, die wij met kracht moeten bestrijden. De voorstanders van de bus hebben het er niet over dat de bussystemen elders in hoog tempo afkalven.

De bussystemen in de grote steden zoals Londen, Parijs en Barcelona zijn slechts een aanvulling op de railsystemen boven- en ondergronds. Ook Rotterdam wil die aan- en afvoerende bussen niet meer door zijn wijken laten rijden, vanwege verkeerslawaaï en de

luchtkwaliteit. Omdat de bussen steeds vaker vastlopen in het verkeer en er geen ruimte is voor extra vrije busbanen.

Ouderen, kinderen en gehandicapten en verder alle mensen zonder auto zullen steeds meer de dupe zijn van een gebrekkige visie op ons openbaar vervoer. De fractie van D66/GL wil ook voor de belangen van deze mensen optreden.

En natuurlijk zijn er ook bezwaren tegen de Tramplus. Inpassing van een Tramplus in de bestaande wouden zou hier en daar soms flink pijn doen. Niemand wordt er blij van als zijn woning, winkel, kerk of school wordt afgebroken. Een volledige financiële compensatie en een visueel fraaie inpassing zijn altijd het uitgangspunt. Ook aan de veiligheid van onze schoolgaande jeugd moet optimaal aandacht worden besteed, waarbij D66/GL denkt aan ongelijkvloerse schoolroutes. Schade aan openbaar groen en aan bedrijven en huizen moet ruimhartig worden gecompenseerd. Niet de lusten voor de gemeenschap en de lasten bij de individuele burger.

Voorzitter, de fractie van D66/GL vindt dat het collegevoorstel voor de aanleg van een halve lijn nauwelijks een oplossing biedt voor de problemen van de toekomst. Veel overhoop halen en € 100 miljoen investeren, verkeersproblemen veroorzaken bij de Koninginneweg. Dat is geen toekomstbestendig scenario.

Met een volledige lijn kunnen ook de inwoners van Drievliet op de tram stappen en ononderbroken naar Rotterdam rijden. In combinatie met een "park and ride" bij Drievliet leidt dat tot een hogere frequentie van het rijden van de tram en dat is goed voor Ridderkerk. Het gemeentebestuur neemt weloverwogen het risico dat de Stadsregio straks geen geld meer zal steken in toekomstbestendig openbaar vervoer voor Ridderkerk. Het bestuur van de Stadsregio heeft op 11 november het college nog gewaarschuwd in een brief dat er alleen een basis is om het project te realiseren als er voldoende uitzicht is op de aanleg van een volledige lijn. De fractie van D66/GL vindt de Russische roulette van het collegebestuur onverantwoord, maar er zijn voldoende regiogemeenten die het geld wel goed kunnen besteden.

De besluiten in de regio worden genomen door vertegenwoordigers van de gezamenlijke gemeenten. Wat een kans voor die gemeenten. We gaan er dan ook vanuit dat de gemeente Ridderkerk met een halve lijn de eerste twintig jaar niet bij het regiobestuur hoeft aan te komen voor een hernieuwd verzoek om geld als de verkeersproblemen de pan uit rijzen.

De coalitie van PvdA, CDA, VVD en ChristenUnie was er tot vanmiddag niet in geslaagd om een gezamenlijk voorstel naar buiten te brengen.

Graag waren wij mede indiener geweest van een ruimer gedragen amendement voor de aanleg van een hele lijn tot achter Drievliet.

Nu dat niet zo is dient de fractie van D66/GroenLinks een amendement in voor de aanleg van een volledig lijn, volgens tracé B of F, maar met uitzondering van het centrumgebied.

Wij willen dat een stedenbouwkundige en verkeerskundige ontwikkelingsvisie voor het centrumgebied wordt ontwikkeld. En op basis daarvan uiterlijk in juni 2009 een advies wordt uitgebracht over de passage van het centrumgebied. De voorbereidende werkzaamheden kunnen intussen gewoon doorgaan.

Voorzitter, het is mij gegund om nog enkele opmerkingen te maken over het gehele traject van beginstudie tot het voorstel voor de aanleg van een halve tramlijn. In het voortraject klopte het formeel en procedureel wel. Het niet voorziene en soms luidruchtige verzet heeft ons allemaal, college en raad, verrast.

Toch spreken wij onze waardering uit voor iedere Ridderkerker die vasthoudend zijn mening heeft gegeven.

Niet in de laatste plaats het Stop Tramplus-comité en de bewoners aan de Kievitsweg. Dat is democratie en het is jammer dat de toonhoogte van de discussie de voorstanders voor de aanleg van volledige Trampluslijn heeft afgeschrikt.

De fractie van D66/GL vertegenwoordigt vanaf de aanvang de voorstanders van een

volwaardige aanleg van de Tramplustlijn. Intensieve communicatie en participatie bij ingrijpende plannen vanaf het begin is essentieel en niet als de plannen al op de rails staan, want dat is een recept voor een heleboel herrie.

5 Het is geen geheim dat de fractie D66/GL ijvert voor het betrekken van de inwoners bij ingrijpende projecten, voordat er sprake is van plannen of besluitvorming. Het burgerinitiatief is een voorbeeld om bij ingrijpende besluitvorming de mening van de burgers op de agenda van de gemeenteraad te zetten. In dit geval van de Tramplustlijn had een referendum vooraf veel duidelijkheid kunnen scheppen. Maar ook reeds genomen besluiten voor de Tramplustlijn kunnen niet opnieuw ter discussie worden gesteld, ook dat is democratie. Het doel is te komen tot een betere democratische besluitvorming, gedragen door de Ridderkerkse bevolking en begrip bij de tegenstanders.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Houcke. Ik geef het woord nu aan de heer Japenga van de ChristenUnie.

15 **De heer Japenga:** Dank u wel, voorzitter. Wij moeten nu iets doen. Het is een urgent probleem en dat is iedere dag zichtbaar. Langzaam slibben onze wegen verder dicht, het is een sluipend proces. Iedere dag komen er nog nieuwe personenauto's bij. Het vrachtverkeer neemt nog steeds toe. Toch willen alle mensen blijven zitten waar zij zijn. "Wij wonen in een dorp, dat willen we toch graag zo houden," is een veelgehoorde opmerking.

20 Vandaag nemen wij besluiten over het openbaar vervoer. De Tramplust heeft iedereen in Ridderkerk beziggehouden de afgelopen jaren. Er is volop over het onderwerp gesproken en gedacht. We nemen vanavond een democratisch besluit in onze voortdurende zoektocht naar wat het beste is voor Ridderkerk. Wij gaan onderzoeken en studeren en komen uiteindelijk tot een standpunt. Iedere partij heeft geworsteld met het dossier van de Tramplust.

In 2005 is door de raad beslist om nader onderzoek te doen naar de Tramplust. Een sneltram als onderdeel van de ontwikkeling van hoogwaardig openbaar vervoer. Wij hebben als fractie van de ChristenUnie voor gestemd, omdat wij toegankelijkheid voor wonen, werken en ontspannen belangrijk vinden. Hierbij speelt het milieu een duidelijke rol. Als partij kiezen wij landelijk voor de ombuiging van het personenvervoer naar het openbaar vervoer en de fiets. De ontwikkeling die wij op dit moment om ons heen waarnemen, is dat er nog steeds auto's bijkomen die zich voegen in steeds langer wordende files.

30 De Randstad loopt volledig dicht en ook in Ridderkerk is dat merkbaar. De verwachting is dat het huidige kabinet kilometerheffing zal invoeren. Het milieu en de mens lijden onder uitstoot van schadelijke gassen.

35 Voor onze fractie is het uitgangspunt dat het gekozen tracé een bijdrage gaat vormen aan een beter gebruik van het openbaar vervoer en het moet een snellere verbinding met het centrum van Rotterdam vormen.

40 Wij vinden veiligheid met betrekking tot het verkeer en de locaties van de haltes belangrijke aspecten. De haltes moeten goed bereikbaar zijn voor ouderen en mindervalide mensen. Goede en meer parkeervoorzieningen en stallingen voor fietsen zijn nodig. Daarnaast vinden wij dat zo min mogelijk gesloopt moet worden.

45 Inwoners die schade ondervinden door de komst van de tram moeten daarin redelijk gecompenseerd worden. Daarnaast willen wij intensivering van buslijnen naar Zuidplein en Kralingse Zoom voorstellen. Onze fractie komt tot de conclusie dat de voorstellen van zowel de Stadsregio als van het college in deze vorm niet op onze steun kunnen rekenen. Voor het tracé van de Stadsregio moet te veel gesloopt worden. Dat is terecht een tracé dat het college niet voor zijn verantwoording wil nemen. De cijfers mogen dan uitstekend zijn, de uitvoering vinden wij onacceptabel. De sloop van twee kerken, een school en diverse woningen vinden wij te veel.

50 Het tracé dat door het college wordt voorgesteld moet wat ons betreft perspectief bieden op een hele lijn. De lijn die het openbaar vervoer verbetert en redelijk inpasbaar is.

Wij zijn als fractie tot een voorkeurstracé gekomen en dat is tracé D. Eerst langs de Rotterdamseweg, maar dan insteken in de Noordenweg via Het Zand naar P&R Oudelande. Dat is een tracé dat redelijk spoort op velerlei gebieden.

5 Er moet echter een stedenbouwkundige visie komen op de ontwikkeling van het centrum, de Noordenweg en Het Zand. Met als resultaat een goede inpassing en een verkeerscirculatieplan voor het centrum. Wat ons betreft wordt ook een extra weg gerealiseerd om het centrum te ontlasten en de Sint Jorisstraat autoluw of autovrij te maken. Breng het centrum naar de tram.

10 Onze tweede voorkeur gaat via het centrum richting Oudelande. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de beste route is. Wij vragen het college duidelijk te communiceren welke tracés wel en niet in beeld zijn, zodat de bewoners weten waar zij aan toe zijn.

15 Deze coalitie heeft afgesproken dat Ridderkerk hoogwaardig openbaar vervoer krijgt. Wij beseffen dat veel inwoners daar niet op zitten te wachten, ook in de achterban van de ChristenUnie wordt er verschillend over gedacht. Wij zien de tram als onderdeel van een breder openbaar vervoersaanbod, de verschillende onderdelen vullen elkaar aan: de tram, de bus en Fast Ferry. Het is een goed moment om nu te beslissen, omdat gelden ervoor beschikbaar zijn. Een toenemend gebruik van het openbaar vervoer wordt voor de komende jaren voorzien en dan moet het openbaar vervoer er wel zijn.

20 Wij spreken onze waardering uit voor die mensen die hun stem hebben laten horen op hoorzittingen en fractievergaderingen, in telefoontjes en in e-mails. Ik wil de leden van de werkgroep Tramplus bedanken voor al het werk dat ze hebben verzet. Dank u wel.

25 **De voorzitter:** Dank u wel, mijnheer Japenga. Ik geef het woord aan de fractie van het Ridderkerks Belang, de heer Dijkhuizen.

De heer Dijkhuizen: Dank u wel, voorzitter.

30 Zoals het Ridderkerks Belang al vaker heeft gezegd, zijn wij tegen een collegebesluit om vanuit Ridderkerk een Tramplusverbinding aan te leggen naar Rotterdam.

Wij zullen een aantal bezwaren noemen:

- de tram is meer vervuילend dan men denkt, omdat stroom opgewekt moet worden;
- de fijnstof in de lucht zal toenemen als gevolg van wachtende auto's bij kruisingen met de Tramplus;
- 35 - de bussen van Connexxion kunnen op waterstof rijden, dat helemaal niet milieuvervuילend is, waardoor de gezondheid van de Ridderkerkers zal verbeteren;
- de tram is niet veilig: er gebeuren veel ongelukken in onze naburige gemeente en ook de overgangen zijn niet veilig. Trots vertelt men de burger dat het in de tram ook veilig is, want er staat een conducteur op, een BOA (BOA = bevoegd opsporingsambtenaar).
- 40 Er zijn echter wagenbegeleiders zonder bevoegdheden;
- de tram is niet sneller dan de busverbinding en de geboden service sluit nog niet aan op de behoeften van mensen in Ridderkerk;
- het nieuwe ziekenhuis kan niet bereikt worden met de tram;
- de overlast van de tram betreft de aanleg van een tracé en het periodieke onderhoud 's
- 45 nachts van de aangelegde trambaan;
- burgers van Ridderkerk hebben inmiddels duidelijk gemaakt dat zij de tram niet in Ridderkerk willen hebben.

Ridderkerks Belang had graag een referendum gehouden, waaruit gebleken zou zijn wat de mensen echt wilden. De aanleg van de Tramplus kost Ridderkerk ook geld, omdat wij bijdragen

50 aan de Stadsregio. De Tramplus is niet flexibel in verhouding tot een bustracé, waarvan de haltes eenvoudig verplaatst kunnen worden. De aanleg van trein- en tramverbindingen vallen altijd hoger uit dan men verwacht. Ik noem in dit kader de Betuwelijn, de hogesnelheidslijn en de tramtunnel in Den Haag.

Het slopen van twee kerken, waarvan er één ook dienst doet als voedselbank, of het om zeep helpen van een voetbalclub, enzovoort is onacceptabel. Wij willen ook terugkomen op een participatietraject dat gehouden is voor de bewoners van de Kievitsweg, dat een halfjaar geduurd heeft, waarna er een nieuwe lijn is en er eigenlijk een nieuw participatietraject zou moeten worden gehouden.

5 Gaat de gemeente zo met haar bewoners om? Ridderkerks Belang zal een Trampliusverbinding van Ridderkerk naar Rotterdam dan ook niet steunen. Wij zeggen dan ook nee tegen het voorgestelde tracé van het college.

10 Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dijkhuizen. Ik geef het woord aan de fractie van Lokaal Sociaal, mevrouw Nooijen.

15 **Mevrouw Nooijen:** Dank u wel, voorzitter.

Verscheidene redenen lagen ten grondslag aan het feit om de Tramplius naar Ridderkerk te halen. Het openbaarvervoersaanbod is laag en moet verbeterd worden. De mobiliteit zal in de toekomst sterk toenemen. De Tramplius is een snelle railverbinding naar het centrum van Rotterdam, zonder overstappen. De reistijden zullen korter worden en er moeten

20 kwaliteitsstappen genomen worden in het openbaarvervoersaanbod van Ridderkerk. Slechts 3% van de inwoners van Ridderkerk maakt gebruik van het openbaar vervoer. Dat percentage zou omhoog moeten met de komst van de Tramplius. Daar heeft de fractie Lokaal Sociaal met het voorliggende tracé grote twijfels bij. Een traject tot aan het centrum van Ridderkerk heeft de laagste vervoerswaarde, de meeste buslijnen blijven gewoon rijden met dit tracé. Hoe kom je

25 aan een verdubbeling van het aantal reizigers? Bij de aanleg van het halve tracé kom je niet aan het aantal reizigers dat je nodig hebt. De fractie van Lokaal Sociaal vindt de ingrepen in de infrastructuur te groot in verhouding tot de opbrengsten. Bij de aanleg van het gehele traject staan de ingrepen in infrastructuur meer in verhouding met het resultaat. De reistijden worden bepaald door de reistijd op zich, de looptijd naar de halte, door de wachttijd en de frequentie

30 van de Tramplius. Bij het halve project worden de reistijden alleen maar langer, doordat niet alle inwoners van Ridderkerk hier gebruik van kunnen maken. De fractie van Lokaal Sociaal is niet overtuigd dat met de aanleg van dit tracé de mobiliteit verbeterd zal worden. Ook de genoemde kwaliteitssprong ziet mijn fractie hiermee niet gerealiseerd. De openbaar vervoersbewegingen hebben geen baat bij het halve traject.

35 Het zal duidelijk zijn dat onze voorkeur niet uitgaat naar het voorliggende halve traject.

Wel is mijn fractie voor een goede openbaar vervoervoorziening voor de Ridderkerkers. Nu het vervolproject van Ridderkerk centrum naar de P&R Oudelande nog niet inpasbaar is, lijkt de

40 tijd nog niet rijp om het tracé voor de Tramplius aan te leggen van Ridderkerk centrum naar Rotterdam centrum. Daar waar de ruimte ontbreekt, zijn er maar twee mogelijkheden: of ruimte maken door sloop, of niet aanleggen. Mede gelet op de grote maatschappelijke weerstand die bestaat, kiest mijn fractie voor het laatste, omdat er ook geen goede vervoers- en stedenbouwkundige visie bestaat voor het centrum van Ridderkerk.

Zo is er geen rekening gehouden met de komst van de Tramplius bij de aanleg van het

45 Vondelparck en de rotondes bij de Vlietlaan, de recente verbouwing van de Geerlaan en de Kerkweg, waardoor de inpassing van de Tramplius op dit moment daar vrijwel onmogelijk is geworden.

Ridderkerk is er eigenlijk niet klaar voor. Dat vindt u eigenlijk zelf ook, voorzitter.

Want u kwam eerst met een voorkeurstracé tot aan P&R Oudelande. Na onderzoek stelde u

50 voor om een half tracé aan te leggen tot aan het centrum van Ridderkerk, waarvan u ook wel begrijpt dat de Stadsregio dat niet zal financieren, omdat zij vinden dat er een volledig tracé moet worden aangelegd. Met dit voorstel worden de meeste voordelen teniet gedaan.

Inpassing tot aan Drievliet is op dit moment te ingrijpend en niet gewenst.

Toen moest het tracé aan de noordkant van de Rotterdamseweg lopen en nu heeft het college besloten met het grootste gemak dat het tracé aan de zuidkant van de Rotterdamseweg kan worden aangelegd.

5 Betrokkenen werden pas op het laatste moment ingelicht en ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat het college er ook geen raad mee weet. Navraag bij de Stadsregio leert dat zij een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding tussen Ridderkerk en Rotterdam als buitengewoon belangrijk aanmerken, nu en in de toekomst. Dat hoeft niet te betekenen dat als de Trampus er nu niet komt, hij nooit zal komen. De Stadsregio is er immers voor ons en niet andersom. Navraag heeft mij geleerd dat er in de komende jaren geen plannen bestaan om 10 binnen het centrum ingrijpende herstructureringswerkzaamheden uit te voeren. Dat betekent dat er in de komende jaren weinig kansen zijn om ruimte te maken voor verdere inpassing van de Trampus naar de P&R Oudelande aan de zuidkant van Ridderkerk. Garanties aan de Stadsregio om nu een halve lijn aan te leggen en die binnen afzienbare tijd door te trekken kan en wil mijn fractie dan ook niet geven. Er moet een besluit genomen worden en we kunnen dat 15 niet doorschuiven naar een eventueel volgend college. Daar wil de fractie van Lokaal Sociaal geen politieke verantwoordelijkheid voor nemen.

Daarom stellen wij voor om de aanleg van een Trampus voorlopig uit te stellen. En eerst een stedenbouwkundige en verkeerstechnische visie te ontwikkelen voor het centrum en daarin te 20 betrekken een onderzoek welke verkeersmaatregelen er genomen kunnen worden om de verkeerstoename op de Rotterdamseweg tegen te gaan, zodat doorstroming van het lokale verkeer zal verbeteren. Voorzitter, mijn fractie is overtuigd van het nut en de noodzaak van de aanleg van een Trampuslijn door Ridderkerk, maar niet ten koste van alles. De fractie van Lokaal Sociaal is van mening dat er op dit moment onvoldoende ruimte bestaat om een heel 25 tracé aan te leggen. Een half tracé voegt niets toe aan het oplossen van de bestaande problemen en de problemen in de toekomst. Er moet een vervoersstudie komen voor het centrum van Ridderkerk om inpassing in de toekomst van een heel traject mogelijk te maken.

Voorzitter, dames en heren, dit was het wat betreft de bijdrage van de fractie Lokaal Sociaal en ik dank u wel.

30 **De voorzitter:** Dank u wel, mevrouw Nooijen.

Ik wil nu met u kijken naar de amendementen.

Ik begrijp dat verschillende fracties een amendement hebben ingediend. Er ligt een amendement voor van de SGP, Leefbaar Ridderkerk en Ridderkerks Belang. De ChristenUnie. 35 En een amendement van de heer Van Houcke van D66/GL.

Er is ook een amendement van de fractie Lokaal Sociaal. En er is gesproken over een amendement van de coalitiepartijen.

Mevrouw Nooijen, misschien kunt u even herhalen wat de strekking van uw motie is?

40 **Mevrouw Nooijen:** het voorstel is niet in te stemmen met het voorstel van het college een Trampusverbinding volgens tracé H te realiseren tot aan het gemeentehuis in het centrum van Ridderkerk. Geadviseerd wordt een gehele Trampuslijn aan te leggen na een stedenbouwkundige en vervoertechnische studie van het centrum.

45 **De voorzitter:** Dank u zeer.

Wellicht is er behoefte aan een schorsing, voordat het college de strekking van de amendementen behandelt? Dat is het geval. Ik schors de vergadering voor vijftien minuten.

[Schorsing]

50 Na de schorsing:

De voorzitter: Dames en heren, ik wil de vergadering vervolgen na deze schorsing. Het woord

is aan het college van B en W. Portefeuillehouder, wethouder De Koning zal reageren op de inbreng van de fracties in de eerste termijn. Het college heeft daarvoor dertig minuten beschikbaar. We hebben afgesproken dat u mag interrumpen, maar ik verzoek u dat in ieder geval te beperken tot korte vragen zondig en de wethouder zo veel mogelijk zijn verhaal te laten afmaken. Mag ik het woord geven aan wethouder De Koning? Ga uw gang.

Wethouder De Koning: Voorzitter, dank u wel. Om te beginnen wil ik u namens het college bedanken voor de bijdragen van alle negen fracties. Ze waren zeer inhoudelijk en naar ons idee duidelijk. Zo duidelijk, dat er niet zoveel vragen in de richting van het college zijn gesteld. De enkele vraag die gesteld is, zullen we beantwoorden. We zullen ook kort reageren op de amendementen die zijn ingediend.

Daaraan voorafgaand is het misschien toch goed om een opmerking te maken op de vraag die door vrijwel elke fractie is gesteld, waarom het college is gekomen tot het standpunt dat u allemaal voor u hebt. Uiteraard is er gekeken naar wat er in juni uit het rapport naar voren kwam. Het rapport van Goudappel en Coffeng. Een aantal van u heeft daaraan gerefereerd. Dat is een verkeerstechisch rapport, voor alle duidelijkheid. Een puur technisch rapport waaruit vervoerswaarden blijken en technisch kan worden opgemaakt welke oplossing het beste is om openbaar vervoer in Ridderkerk hoogwaardig te doen zijn.

Dat is het tracé dat vervolgens ook door de Stadsregio is onderschreven: het beroemde tracé B.

Vervolgens heeft het college daarvan voorlopig iets gevonden. Toen is de participatieronde ingegaan. We hebben twee bijeenkomsten in de Hofzaal gehad. U kunt zich die ongetwijfeld herinneren. Ik herinner ze ook nog.

Daarna zijn we de wijken ingegaan. Dat waren wat mij betreft zeer goede bijeenkomsten, waar we uitgebreid met elkaar van gedachte hebben gewisseld. Discussies zijn gevoerd. Iedereen heeft elkaar geprobeerd te overtuigen van zijn of haar standpunt. Dat is allemaal op een goede manier gegaan. We hebben elkaars mening aangehoord en tijdens die wijkbijeenkomsten, vijf bijeenkomsten, zijn de meningen gerespecteerd.

Ik beschouw dat als op zijn Ridderkerks. Zo zouden we dat wel moeten doen.

Daarna was het tijd om besluiten te nemen. Ondertussen is natuurlijk links en rechts overleg geweest: met de Stadsregio en dat ging dan vooral over de Kievitsweg. U kent de uitkomst inmiddels. Het collegestandpunt dat op 27 november jl. naar buiten is gekomen, voorziet onder andere in een iets ander tracé dan in juni jl. Dat komt puur voort uit de inspraak, participatie en wijkbijeenkomsten. Het college vond dat het over de Kievitsweg wel heel erg moeilijk werd en dat zouden we niet moeten doen.

We hebben daarom ook in ons voorstel betrokken dat we dat niet moeten doen. Daarmee wordt de waarde van de inspraak aangetoond.

Het college is van mening dat, als je puur naar de vervoerswaarde kijkt, je moeilijk tegen het rapport kunt inbrengen dat dat de meest technische, juiste oplossing zou zijn. Het college vindt ook dat als je dat tracé zou volgen, het tot een heel moeilijke inpassing leidt. De impact is enorm. Om nog meer metaforen te gebruiken: dit trekt een diep spoor door Ridderkerk heen. Dan heb ik het dus over het tracé vanaf het centrum, richting en voorbij Drievliet.

Een diep spoor. Want er moeten tientallen panden worden gesloopt, tientallen huizen, bedrijven en hij moet door de Vlietlaan heen, waar een schoenlepel nog net genoeg is om hem daarin te persen. U kent alle details, ik hoef ze niet te herhalen.

Daarom heeft het college gezegd dat, ondanks het feit dat het wel zo mag zijn dat het vervoerswaardetechnisch misschien het beste is, het ons naar Ridderkerkse begrippen te ver gaat en wij missen voldoende maatschappelijk draagvlak om dat mogelijk te laten zijn.

Dat is de reden waarom het college heeft gezegd: "willen we de tram hebben?" Ja, mijnheer Hitzert, wij willen de tram hebben. Hoe willen we hem hebben? Zo ver als redelijkerwijs mogelijk is.

Dat is tot hier achter mijn rug, de kop van de Koninginneweg tot aan het gemeentehuis. Het

college vindt nog steeds dat dat voor Ridderkerk een bijdrage levert aan de verbetering van het openbaar vervoer. Het openbaar vervoer van Ridderkerk zal daarmee niet optimaal hoogwaardig zijn, zoals in het rapport staat, maar we maken een grote stap in die richting en dat is het ons waard. Dat over het collegestandpunt.

5

Ik ga met u naar de amendementen.

De heer Van Houcke bij interruptie: Voorzitter, ik zat eigenlijk te wachten tot de wethouder zou ingaan op het voor ons belangrijke punt van als we de halve lijn in Ridderkerk gaan aanleggen, de regio aangeeft dat wij geen cent krijgen. Ik had graag gehoord dat de wethouder daarop in zou gaan.

Wethouder De Koning: Daar ga ik op in bij de behandeling van de amendementen.

15 Het amendement van D66/GL ligt toevallig bovenop. Eén opmerking over het puntje aspecten. De tweede zin luidt: "als er nu geen Trampusverbinding kan worden gerealiseerd, is er naar verwachting in de komende jaren geen uitzicht meer op een grootschalige en hoogwaardige modernisering van het openbaar vervoer van en naar Ridderkerk."

Dat is een waarheid als een koe, mijnheer Van Houcke.

20 Dat is zo.

Het is overigens zo dat we natuurlijk ook gesprekken hebben met de Stadsregio. Zij volgen op de voet wat er hier in Ridderkerk gebeurt. Wij, het college, hebben er vertrouwen in dat, als het raadsbesluit het collegevoorstel zou zijn, dat de Stadsregio zal inzien dat dit een democratisch gedragen besluit is. Dat weegt heel zwaar.

25

De heer Van Houcke: Het is fijn dat u er vertrouwen in hebt, maar u hebt geen garantie en dat is toch wat er aan de orde zou moeten zijn. Waar hebben we het over? Als we een besluit nemen, althans als ik een besluit neem, wil ik altijd weten wat de effecten daarvan zijn. U zegt alleen dat u vertrouwen hebt. U hebt met de regio gesproken, maar geeft geen hard argument op grond waarvan u zegt dat het wel in orde komt.

30

Wethouder De Koning: Eigenlijk is dat nog een bewuste keuze ook. Eerst maken wij in Ridderkerk onze eigenstandige afweging wat voor openbaar vervoer we willen hebben. Als dat besluit is genomen, gaan we daarmee naar de Stadsregio.

35 Ik kan u wel zeggen: er ligt een amendement voor. De Stadsregio hecht eraan om stedenbouwkundige visies te zien. Ik denk dat, als dat amendement zal worden onderschreven, de kans dat de Stadsregio daarin mee zal gaan – ik ga geen garanties geven, want dat kan ik niet -, zeer aanzienlijk is.

40 **De heer Van Houcke:** Dan is mijn conclusie – het was een harde opmerking in mijn bijdrage – dat het college inderdaad Russisch roulette speelt. Het kan alles zijn of niets.

Wethouder De Koning: Ik ga verder. Ik was bezig om u een compliment te geven over dat wat u onder "Aspecten" zet. U schrijft namelijk ook dat het niet doorgaan van de tramlijn negatieve effecten zal hebben op de kwaliteit van de woonomgeving en het vestigingsklimaat. Ook dat is een waarheid als een koe en mag vanavond meewegen.

45 Maar uw voorstel is om een principe-uitspraak te doen. Laten we voorlopig maar tracé B of F nemen en het begin en einde ervan aanleggen, maar het midden – het centrum – weten we nog niet. We gaan daar nog eens een stedenbouwkundige en verkeerskundige visie op loslaten.

50 Puur voor dat centrumgebied en aan de hand daarvan verder zien. Dat is juist waar het probleem voor het college zit. Namelijk een stedenbouwkundige en verkeerskundige visie alleen voor het centrum. Je kunt niet een dergelijke visie ontwikkelen voor het centrum alleen. Het grijpt veel verder dan dat. Als je een goede stedenbouwkundige visie wilt maken en een

goede verkeerskundige visie, moet je ervoor kiezen dat voor heel Ridderkerk te doen. Alles grijpt in elkaar. Je kunt niet alleen maar naar de wegen in het centrum kijken en daarmee een probleem oplossen. U weet net zo goed als ik dat verkeer net als water is: het zoekt altijd de gemakkelijkste weg en als het niet linksom gaat, dan gaat het rechtsom. Je moet breder kijken.

5 Ik heb bijna alle fracties iets horen zeggen over sluipverkeer. Ik heb daar vorige week in de commissie ook iets over gezegd. Het sluipverkeer komt in groten getale en in toenemende mate en snelheid op ons af. Je zult goed moeten kijken hoe je dat moet oplossen. Je kunt je niet beperken tot het centrum.

Dat is de reden waarom we met dat stuk van de motie moeite hebben.

10 **De heer Van Houcke:** Ik ben het met u eens als u zegt dat de ontwikkeling van het gebied verdere strekking heeft dan een verkeerskundige en stedenbouwkundige visie van het centrum zelf. Maar in het centrum is het wel precies waar het hem klemmt: daar moet hij doorheen. Voor de rest is vrij gemakkelijk na te gaan waar dat het beste zou kunnen. Niet voor het centrum.

15 Eigenlijk geeft u aan dat wij in het verleden op dat punt geen visie hebben ontwikkeld. Dat is wat door de Stadsregio wordt aangereikt. Dat betekent dat we dat los van dit verhaal, de Tramplus, in ieder geval zouden moeten doen. Want de tijd gaat voort en er komen in Ridderkerk nog nieuwe projecten van heel andere aard. Een goed inzicht over de manier waarop wij de stad structuur willen geven, is van belang.

20 Ik zou er dus toch, in antwoord op wat u aangeeft, voor willen pleiten dat het juist nu erg belangrijk is dat voor het centrum zo'n stedenbouwkundige en verkeerskundige visie wordt ontwikkeld. Dan zijn er elementen naar buiten toe, maar dit concentreert zich op het centrum.

25 **Wethouder De Koning:** We gaan elkaar niet overtuigen, want het college blijft van mening dat je een dergelijke visie niet op het centrum moet projecteren alsof er een muur omheen staat. Dat is korte termijn denken en dat moeten we niet doen. Als we een dergelijke visie gaan ontwikkelen, doen we het goed en niet half.

30 **De heer Louter:** Voorzitter, is die visie dan niet nodig voor het eerste gedeelte tot het centrum?

35 **Wethouder De Koning:** De verkeerstechnische problemen spelen zich niet af op de route zoals die door het college wordt voorgesteld. Wel is het zo dat de Rotterdamseweg natuurlijk dichtslibt, maar je hebt geen visie nodig om daar wat van te vinden. Het gaat juist om die wegen die zich in de bebouwde kom ophouden. Daar moet je wat voor doen. In het tracé van het centrum is dat alleen de Koninginneweg. Daar is heel duidelijk van hoe dat precies zit.

De heer Los: En de Rijnsingel dan? Daar doet zich toch ook een probleem voor? Daar kruisen we de verkeersstroom die van de Rijnsingel komt.

40 **Wethouder De Koning:** Als u de tekeningen hebt gezien, dan weet u dat de tram daar geprojecteerd staat onder het kruispunt Rijnsingel/Rotterdamseweg/Snelweg A38. Dat betekent een verlichting van dat kruispunt, want het openbaar vervoer wordt daar weggehaald. Dat is één van de grote bottlenecks.

45 Tweede bottleneck is de Kruisweg, die op allerlei manieren hier doorheen gaat. Dat zou je juist daarin kunnen meenemen. Verkeerstechnisch gezien is het voor dat kruispunt een hele mooie oplossing.

50 **De heer Los:** Er is inspraak geweest voor de Kruisweg. Die ongelijkvloerse kruising is ook voor de Kruisweg gepland?

Wethouder De Koning: De tekeningen, we gaan van grof naar fijn, we zijn nog niet op het fijne gedeelte, maar over de tekeningen is gezegd dat, wil je het probleem oplossen dat u nu schetst, dan moet er een goede, desnoods ondergrondse oplossing worden gevonden. Dan los je het

probleem op dat kruispunt eens goed op. Dat zou er bijvoorbeeld toe kunnen leiden dat je de Kruisweg onder de Rotterdamseweg laat doorgaan en op de Kievitsweg laat uitkomen. Dan ben je die kruising met de A38 ook weer kwijt. Dat is een mogelijke oplossing. Zo wordt gedacht.

- 5 **De heer Dijkhuizen:** Begrijp ik dan nu van de wethouder dat als de tram wordt aangelegd, de busverbinding verdwijnt van de Rotterdamseweg?
Het kruispunt bij Beverwaard waar de remise komt, staat nu al elke dag helemaal vast. Laat staan als daar ook nog een tram doorheen komt. Ik zie de oplossing niet zo.

- 10 **Wethouder De Koning:** Ik heb niet gezegd dat de buslijnen verdwijnen.

De heer Dijkhuizen bij interruptie: U sprak dat het kruispunt openbaar vervoervrij zou worden.

- 15 **Wethouder De Koning:** Maar dat wil niet zeggen dat de bussen dan verdwijnen.
Dat het kruispunt bij Beverwaard vaststaat, komt door de verkeerslichten. Deze zijn zo ingeregeld. Of het echt vaststaat, kan ik niet beoordelen. Dat zou uitgezocht moeten worden, maar je zult het zo moeten regelen dat de tram snel door kan en dat er zo weinig mogelijk verkeershinder ontstaat.

- 20 Voorzitter, ik ben nog bezig met het amendement van D66/GL. Je kunt niet alleen maar het centrum doen. Als je alleen het centrum goed regelt, krijg je de problemen eromheen terug. Ik noemde dat vorige week het waterbedeffect. Als je hier drukt, komt het daar omhoog. Dan moet je het daar weer oplossen en even later kom je handen tekort.

- 25 Voorzitter, ik ga naar het amendement van LS: het vervoertechisch oogpunt dat onder het eerste aandachtsbolletje wordt genoemd, daar hoef ik niets meer aan toe te voegen. Dat heb ik zojuist al gedaan.

- 30 Over de stedenbouwkundige/verkeerskundige visie denk ik dat het op zich best een goede zaak is om alle mogelijkheden en onmogelijkheden in Ridderkerk goed in beeld te brengen. Zeker ook de rol van de inwoners moet daar actief zijn.

- Het ontwikkelen van een verkeerskundige en een stedenbouwkundige visie en het werken aan een maatschappelijk draagvlak is cruciaal om elke mogelijke oplossing mogelijk te maken. Maar ook tegen u zeg ik hetzelfde als tegen de heer Van Houcke, maar dat begreep u denk ik wel.

- 35 U maakt een opmerking over het sluipverkeer, waar ik zojuist ook al iets over heb gezegd. Uw opmerking is op zich juist. Het sluipverkeer wordt erger. We moeten met elkaar blijven zoeken naar goede oplossingen, op een zodanige manier dat we er zelf in Ridderkerk geen hinder van hebben. Dat wordt een hele klus.

- 40 U zegt: stel de aanleg uit tot na de visie. Dat is wel een wezenlijke opmerking. Het college huivert bij die gedachte. Waarom? Dat betekent dat u alles boven de markt laat hangen. U laat voor iedere inwoner die ook maar enigszins in de buurt van welk mogelijk tracé dan ook de onzekerheid hangen. Een jaar? Twee jaar? Hoe lang? Daar huiveren we van. Het wordt tijd dat er duidelijkheid komt naar de inwoners waarmee ze rekening moeten houden. Vooral ook waar ze geen rekening mee hoeven houden.

- 45 **Mevrouw Nooijen bij interruptie:** Voorzitter, ik begrijp uw zorg. Wat mijn belangrijkste zorg is, is dat als we vanavond besluiten om een half traject van de Trampus naar Ridderkerk te laten komen en de rest vooruitschuiven, we straks misschien jarenlang met een half traject zitten, waar niemand iets aan heeft.

- 50 Vandaar mijn verzoek om eerst een visie te ontwikkelen en daarna de uitvoering ter hand te nemen.

5 **Wethouder De Koning:** Precies! Tot het centrum is er geen visie meer nodig. Daar kunnen we gewoon mee aan de gang. Voor alles wat je daarna zou willen doen, u wilt dat graag, is de visie hard nodig. Ik blijf zeggen dat we dat goed en zorgvuldig en met betrokkenheid van de inwoners moeten doen. Dat moet niet even snel tussendoor. Dat zouden we echt verkeerd vinden. Waar je zekerheden kunt bieden, moeten we dat doen.

10 **Mevrouw Nooijen bij interruptie:** Door gebrek aan visie voor het centrumdeel en heel Ridderkerk, blijkt dat inpassing van een hele lijn bijna niet te doen is.

Wethouder De Koning: Er staat dat dat op dit moment niet te doen is. Maar hoe het in de toekomst zal gaan, daar zijn heel andere meningen over.

15 **De heer Onderdelinden bij interruptie:** Voorzitter, naar mevrouw Nooijen: u zegt nu nee. Applaus. Maar na een komma zegt u: maar over twee jaar ligt hij er.

Mevrouw Nooijen: Dat heb ik niet gezegd.

20 **De heer Onderdelinden:** Ik vertaal het even vrij. De vraag is: alle aspecten die u noemt – verkeerskundig en stedenbouwkundig, maatschappelijk draagvlak – of u ook niet moet afwachten hoe dit soort zaken uiteindelijk uitwerken. Wat de uitslag is van de activiteiten die concreet moeten worden ondernomen. Dan zou je een volwaardig netbesluit nemen om aan te leggen. Daar kan ik me in vinden. U zegt nu al: over twee jaar gaan we daarover onderhandelen. Dat lijkt me wat opportunistisch.

25 **De voorzitter:** Ik stel voor dat mevrouw Nooijen kort reageert en dat u dit verder onderdeel laat uitmaken van uw debat in tweede termijn. Dit gaat nu af van de spreektijd van de wethouder.

30 **Mevrouw Nooijen:** Naar de heer Onderdelinden: u zegt dat ik vind dat er over twee jaar wellicht een heel traject moet zijn. Ik heb er juist geen termijn aan verbonden, omdat ik juist zo bang ben dat als we nu besluiten voor een half tracé, je straks een half traject hebt waar je niets aan hebt als straks uit de planstudie iets anders blijkt. Dat is mijn uitgangspunt.

35 **Wethouder De Koning:** Nog een opmerking over het amendement van Lokaal Sociaal. Duidelijkheid verschaffen waar het kan is het credo van het college. Wees zo duidelijk mogelijk naar onze inwoners. Daar hebben ze naar ons idee recht op. Ik denk dat we na vanavond ook duidelijk moeten zijn naar de Stadsregio. Ook de Stadsregio kijkt erg duidelijk mee en let heel scherp op wat hier vanavond gebeurt en wat Ridderkerk gaat doen. Die duidelijkheid wordt
40 vanavond van alle kanten van ons verwacht. De ingrediënten daarvoor zijn ook aanwezig. Ik ga naar het amendement van de PvdA, CDA en ChristenUnie. Een enkele opmerking daarover.

45 **De voorzitter:** Mag ik u vragen een beetje tempo te maken, want anders komt u alsnog met uw tijd in de knel.

Wethouder De Koning: Eén opmerking over dat amendement is ten aanzien van de alternatieven voor het tracé tot het centrum. De heer Onderdelinden heeft daarover het een en ander gezegd en genoemd. De alternatieven enerzijds over de Populierenlaan, Sportlaan en
50 anderzijds over de Hovystraat. Dit zal ook lastig zijn voor alle inwoners die in die straten wonen. Die krijgen opeens nu onzekerheid over zich uitgestort of de tram daar komt. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de inwoners, maar ook voor Sportvereniging Sagitta die daar zit en mogelijk nu opeens gaat zitten trillen. Ik vraag u dat in uw overwegingen mee te nemen als u over

alternatieven praat. Daarmee wordt onduidelijkheid geschapen naar de inwoners.

De heer Onderdelinden: U noemt de Populierenlaan. Daar wonen geen mensen. Er staan geen woningen op dat deel dat ik op het oog heb.

5

Wethouder De Koning: Dat is de vraag, want er zit wel een stel, dat mogelijk geraakt kan worden. Dat weet je nu niet. Je geeft onzekerheid. Dat is wat ik wil zeggen. Het is uiteraard aan u maar het enige dat het college wil zeggen is dat u daarmee onzekerheid inbrengt. Dat is mijn boodschap.

10

De heer Van der Spoel bij interruptie: Voorzitter, de wethouder geeft aan van grof naar fijn te werken. Dat zou bijvoorbeeld wel aan het begin van de Rotterdamseweg kunnen, zodat hij naar het noorden opschuift, maar waarom zou dat hier niet kunnen, dat gaat toch ook van grof naar fijn?

15

Wethouder De Koning: Dat gaan we ook doen dan. Mijn punt is niet van grof naar fijn, mijn punt is op het moment dat je de Populierenlaan, Sportlaan en Hovystraat inbrengt als mogelijk alternatief tracé, dan brengt u onzekerheid naar bewoners en bedrijven en betrokkenen.

20

De heer Hitzert: U geeft aan van grof naar fijn te werken. Dat doet u wel aan het begin van de Rotterdamseweg, maar u bent niet bereid over het stukje Populierenlaan, Sportlaan, Hovystraat, Koninginneweg te praten. Dat begrijp ik niet helemaal.

25

Wethouder De Koning: Het gaat niet over de bereidheid om over een bepaald tracé te praten. Het enige dat ik hiermee wil meegeven aan de mensen die deze alternatieven uitgezocht hebben, is dat je daarmee onzekerheid bij de betrokkenen brengt. Dat is de enige boodschap en bereidheid speelt daar geen rol in. Houd daar rekening mee. Elke onzekerheid bij de inwoners moeten we proberen te voorkomen, elke onzekerheid die we inbrengen is niet goed.

30

De heer Onderdelinden bij interruptie: Voorzitter, nog even op dit punt: u stelt dat nu wel zo, wethouder De Koning, maar bij ieder ander tracé waarbij je een beetje afwijkt, betekent dat impliciet voor ons dat je ook zou spreken met die bewoners. Dat je daarmee inderdaad een participatietraject ingaat. Dat is volstrekt helder. U noemt nu even de Hovystraat en natuurlijk geldt dat voor de Hovystraat. Dat is vanzelfsprekend dat die erbij hoort. Die hobbel is te nemen.

35

Wethouder De Koning: Dat is geheel aan u natuurlijk, als u vindt dat het probleem te nemen is.

40

Ik ga naar het amendement van de SGP, Leefbaar Ridderkerk en Ridderkerks Belang. U spreekt over het afzien van de aanleg van de Tramplus.

Het college heeft een andere mening, dat hoeft ik u niet duidelijk te maken. U hebt ons niet kunnen overtuigen dat dat een betere oplossing zou zijn. Andersom denk ik ook niet dat wij u kunnen overtuigen om het anders te doen.

45

Er zit een opvallend element in uw amendement. U zegt namelijk: leg een tramhalte aan in Beverwaard Zuid en laat de bussen van Ridderkerk naar Beverwaard Zuid rijden, dan kunnen ze daar op de tram stappen en zo door. Dat is heel mooi, maar daarmee bevestigt u de meerwaarde die een tram voor Ridderkerk heeft ook bij een overstapsituatie. Als je nu de tram in één keer doortrekt naar het centrum, dan hoeven de mensen helemaal niet meer over te stappen.

50

Dat zou pas echt een meerwaarde zijn, mijnheer Den Ouden.

[hilariteit]

De voorzitter: Mag ik het publiek vragen zich te onthouden van reacties.

5 **De heer Den Ouden bij interruptie:** Ik vind het goed om de wethouder om enige opheldering te vragen op dit punt. Het amendement is duidelijk. Wat opviel bij de inbreng van de wethouder eerder was dat het steeds ging over een tracékeuze. We staan nu voor de vraag, en dat heeft het college duidelijk in het voorstel aangegeven, of er een lijn moet komen. Maar als het gaat over de meerwaarde van het openbaar vervoer, dan biedt ons voorstel en ons amendement een grote meerwaarde.

10 Inherent aan het volgen van het collegevoorstel is de vervoerswaardestudie, zij het dat daarin niet met zoveel woorden is opgenomen dat busverbindingen naar Zuidplein en Kralingse Zoom dan op zijn minst op de tocht staan of niet meer nodig zijn en gebruikmaken van de bestaande infrastructuur op Rotterdams grondgebied en aansluiten op Ridderkers grondgebied met bussen die flexibel vanuit de verschillende wijken komen. Dat biedt meerwaarde. De wethouder
15 weet ook dat in diverse rapportages staat dat trams starre verbindingen zijn, die bovendien een ongunstig effect hebben op de exploitatie van buslijnen. Het introduceren van een railverbinding naar het centrum van Ridderkerk zal zelfs ongetwijfeld een ongunstig effect hebben op de buslijnen. Wij willen die buslijnen in ons voorstel in stand houden.

20 **De heer Los bij interruptie:** Ik heb de notulen van 18 april 2005 voor me liggen. Het standpunt dat de heer Den Ouden verdedigt, werd toen ook door de VVD verdedigd.

De heer Hitzert: Ik kan me ook nog herinneren dat Leefbaar Ridderkerk heeft ingestemd met dit plan.

25 **De heer Los:** Ik denk dat u zich vergist, mijnheer Hitzert. We hebben toegestemd in een verkenningenstudie. Dat hebben we gedaan op grond van het feit dat je eerst moet kijken wat je krijgt en er dan pas iets over moet zeggen.

30 **De heer Van der Spoel:** Het is wat vreemd dat de heer Los het tot dat standpunt beperkt. Ik meen me te herinneren dat een fractiegenoot van u, de heer Dokter een stemverklaring uitbracht namens twee leden van Leefbaar Ridderkerk, omdat op dat moment naar zijn mening werd beslist of er een tram zou komen of niet. Toen wist u door deze kanttekening dat u voor of tegen een Tramplus stemde op dat moment.

35 **De heer Los:** De portefeuillehouder van de regio en de portefeuillehouder die namens Leefbaar Ridderkerk toen in het college zaten, hebben ons op dat moment verzekerd dat het moment van go/no go nog zou komen. Op grond daarvan hebben wij gezegd dat wij akkoord gingen met de verkenningenstudie.

40 **De heer Hitzert:** Weer terug naar de heer Los: u was toen wel voor een railverbinding. Nu krijg ik het idee dat u tegen alles bent dat hoogwaardig openbaar vervoer is.

45 **De voorzitter:** Ik wil nu het woord geven aan de wethouder en ik nodig u uit in tweede termijn verder op de inhoud van het onderwerp in te gaan.

Wethouder De Koning: Het onderliggende busnetwerk met de tram en de tram en bus naast elkaar: tram en bus zullen altijd naast elkaar blijven rijden. Zij gaan samen zorgen voor het hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk. En dat zit nu impliciet opgenomen in het voorstel van
50 het college. Bus en tram hebben elkaar gewoon nodig om dat hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk te realiseren.

We hebben ons op dat punt uitvoerig laten informeren door allerlei mensen en deskundigen uit Ridderkerk en talloze betrokkenen.

De heer den Ouden bij interruptie: Voorzitter, kan de wethouder helderheid verschaffen over de conclusie in de vervoerswaardestudie dat het tracé dat het college nu voorstelt geen meerwaarde heeft voor het bestaande openbaar vervoersnetwerk?

5

Wethouder De Koning: Voor het bestaande openbaar vervoersnetwerk zegt u. Maar we zijn niet alleen bezig met het bestaande openbaar vervoersnetwerk. We nemen nu geen beslissingen voor vandaag alleen, ook niet voor morgen of voor volgend jaar, maar we nemen een beslissing voor over vijf, zes of zeven jaar. Daar moet je naar kijken. Hoe ziet dan het openbaar vervoersnetwerk eruit? Wat heb je dan allemaal nodig om een goed openbaar vervoersnetwerk te hebben? Daar gaat het om.

10

Voorzitter, ik ben bijna het einde van mijn betoog. Ik heb de vier amendementen doorgenomen en over de motie van de ChristenUnie wil ik verwijzen naar wat ik eerder heb gezegd over het collegevoorstel. Daar is dit impliciet het antwoord in als het gaat om het tracé Noordenweg. U hebt het rapport ook gelezen en u ziet hoe het daar uitkomt. Voor het tracé Noordenweg geldt dat ook daar stevig gesloopt moet worden en op enig moment kom je ook op de Vlietlaan uit. Vandaar dat wij als college gezegd hebben dat dit op dit moment nog een brug te ver is.

15

20

De heer Japenga: Volgens ons komt dat tracé D juist tegemoet aan de problematiek van de inpasbaarheid. Weliswaar moeten er aan de Noordenweg een aantal bedrijven worden gesloopt en verplaatst. Maar daarna heb je een prachtige route achter Gamma langs, richting Het Zand, dat nog ontwikkeld moet worden, richting Oudelande. De inpasbaarheidsproblemen die het college tot nu toe nu steeds zag en de problematiek rond het doortrekken van de Trampluss worden hiermee grotendeels voorkomen.

25

Wethouder De Koning: Verwijzend ook naar het rapport over de vervoerswaarde en hoeveel mensen daar in kunnen stappen, is ook een lijn die het centrum net wel of net niet raakt. Daar kun je ook nog over van mening verschillen. Wij hebben als college gezegd: tot het centrum geeft het de meerwaarde die nodig is om het vervoer tot hoogwaardig openbaar vervoer te krijgen. Of je dat met de route Noordenweg bereikt is de vraag. Daar wonen niet veel mensen.

30

De heer Japenga: Voorzitter, in ons amendement stelden wij verder voor om ten aanzien van de Noordenweg en het centrumgebied een stedenbouwkundige visie te ontwikkelen waarbij je inderdaad het centrum naar de tram toebrengt en daarmee ook woningen. Je kunt het centrumgebied uitbreiden en je kunt het om de tramrails heen leggen. Dat is de gedachte achter de Noordenweg en dan zal de vervoerswaarde alleen maar stijgen in de toekomst.

35

De heer Dijkhuizen: Wij hadden een vraag gesteld over het participatietraject: waarom dit niet opnieuw gehouden wordt, aangezien het tracé over de Kievitsweg bij voorbaat al in de vuilnisbak gedeponereerd kon worden en er snel gekozen is voor een ander tracé.

40

Wethouder De Koning: Het is niet zo snel gegaan. We hebben goed gekeken. Als je een participatietraject moet houden over de Rotterdamseweg, heb je te maken met één grote belanghebbende, dat is RVVH. Daar is contact mee. Zo wordt de participatie in dit geval uitgevoerd en verder zijn er geen wijzigingen ten opzichte van het huidige tracé als het gaat om direct betrokkenen en belanghebbenden.

45

Voorzitter, het komt tot een afronding van de zijde van het college. Dat is toch een soort hartenkreet over dit dossier. Wij vinden dat Ridderkerk een goede gemeente is. Dat hebben we ook vanavond van een aantal fracties gehoord. Het is hier goed wonen, werken en verblijven en er is een goed

50

welbevinden. Dat welbevinden komt mede voort uit het vermogen dat wij ons hier in Ridderkerk kunnen bewegen, verplaatsen. Bijvoorbeeld om van je woning naar je werk te gaan. Het is kristalhelder dat het gaan van woning naar werk steeds moeilijker gaat worden, zoniet onmogelijk. Wij zullen nu maatregelen moeten nemen om Ridderkerk die welvarende gemeente te laten blijven. Het college wil deze maatregelen ook nemen en we realiseren ons dat dat pijn doet. Te veel pijn vinden wij niet goed, vandaar ook ons collegevoorstel. Maar het is vele malen slechter geen maatregelen te nemen, enkel en alleen omdat je bang bent om pijn te lijden. Stilstand is achteruitgang. Bij dit besluit geldt dat in meerdere opzichten. Het college vindt dat we een historische fout zouden maken door nu weer stil te blijven staan.

5

10

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. We zijn na de inbreng vanuit het college toe aan de tweede termijn van de raad. Ik stel voor de sprekers in omgekeerde volgorde weer aan het woord te laten. Dat betekent dat ik begin met mevrouw Nooijen van Lokaal Sociaal.

15

Mevrouw Nooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik wil de wethouder bedanken voor het beantwoorden van de vragen. Er blijft van mij nog een vraag over. Ik ben erg benieuwd wanneer er met de aanleg van de eventuele Tramplus begonnen zal worden.

De heer Dijkhuizen: Ik denk dat alles in eerste termijn al gezegd is. Wij kunnen wel in herhaling vallen, maar ik denk dat het allemaal wel duidelijk is. Hierbij laten we het.

20

De heer Japenga: Voorzitter, dank u wel. Wij willen het openbaar vervoer in Ridderkerk verbeteren; met de aanleg van de Tramplus kan dat. Wij zijn dan wel voor de aanleg van een volledige lijn tot aan Oudelande. Omdat je daarmee ook Het Zand en Drievliet bereikt. Ook vanuit het oogpunt van de onrust in het dorp is het te verkiezen om één keer de knoop door te hakken. Wij constateren dat er een meerderheid is in de raad die de tram wil inzetten om het openbaar vervoer in Ridderkerk te verbeteren. Wij constateren ook dat het nog niet helemaal helder is langs welke weg. En tot hoever. Wij vinden dat het college goed geluisterd heeft naar de inwoners van Ridderkerk. Maar het collegevoorstel voor het tracé H is niet de oplossing die wij beogen. Het is jammer dat we een grote groep bewoners van Ridderkerk met dit voorstel niet bedienen. Er is weerstand, er is onvrede. In Drievliet en Het Zand bedient de tram ook nog het winkelcentrum en de woon-/zorgzone. We willen meer perspectief op de aanleg van de hele lijn. Bij voorkeur gaan wij voor de Noordenweg. Uit de stemming zal blijken of dat lukt.

25

30

35

Daarnaast ligt er nog een coalitieamendement; daarin willen wij een goed perspectief voor de toekomst en de aanleg van de hele lijn zien. Dank u wel.

De heer Los bij interruptie: Ik zie bij de naam van de heer Japenga twee amendementen staan. Mijn vraag is: waar gaat u voor?

40

De heer Japenga: Wij gaan voor de Noordenweg, dat vinden wij na onze eigen studie de beste oplossing voor Ridderkerk, ook gezien de inpasbaarheid. Je hoeft ervoor het minste te slopen, relatief gezien weinig en de Tramplus loopt door delen die nog ontwikkeld moeten worden. Je kunt tegelijkertijd ook de verkeerscirculatie regelen. Dat zou onze eerste voorkeur hebben.

45

De heer Den Ouden: Ik heb de heer Japenga in zijn eerste termijn horen zeggen dat de deelname aan het openbaar vervoer sterk zou toenemen en ook dat de reistijden door de aanleg van de tram korter zijn. Ik heb hem ook horen zeggen dat er geormerkt geld zou liggen. Zou de heer Japenga dat toe kunnen lichten?

50

De heer Japenga: Door de aanleg van de Tramplus neemt het gebruik van het openbaar vervoer toe. Dat komt uit de studie. Verder meen ik dat de Stadsregio de middelen beschikbaar

heeft gesteld om het openbaar vervoer in Ridderkerk door middel van deze oplossing te realiseren. Volgens mij zijn de voorwaarden om de Tramplus aan te leggen gerealiseerd.

De heer den Ouden: Ik had nog een vraag over de reistijden.

5

De heer Japenga: Ik heb geen aanzienlijke verkorting van de reistijden genoemd in mijn bijdrage. Ik heb aangegeven dat er een directe verbinding met Rotterdam ontstaat en dat is heel belangrijk. Ook dat mensen niet hoeven over te stappen is een belangrijk gegeven. Ik heb benadrukt dat er een oplossing moet komen waarbij de verschillende vervoersmiddelen elkaar aanvullen: tram, bus en Fast Ferry..

10

De heer Den Ouden: De aantrekkelijkheid voor de tram is om de deelname aan het openbaar vervoer te laten toenemen van 4,3 tot ergens achter in de 4%. Of het dat waard is, zoveel weerstand van Ridderkerkers, is nog maar de vraag.

15

U zegt dat het geld gereserveerd is. Er is beduidend minder geld dan er aan plannen is. Of het zo gemakkelijk is om dat extra geld uit te geven, is nog maar de vraag. Geoormerkt is het in ieder geval niet.

De heer Japenga: Voorzitter, wij gaan er in ieder geval vanuit dat de Ridderkerkse burger die tram weet te vinden. Natuurlijk moet je niet stoppen met de aanleg van een tram. Ook daar moeten burgers gestimuleerd worden om het openbaar vervoer te gaan gebruiken. Wij moeten niet aanleggen en niets meer doen. We moeten ook de grondhouding van de burgers beïnvloeden en mensen bewegen door te zorgen voor goede voorzieningen langs de lijn: veilige haltes, verlichte haltes, goed toegankelijk voor alle mensen. Daar willen wij naartoe en als het er niet meteen inkomt, dan gaan we dit verder stimuleren. Daar moeten we met elkaar aan werken.

20

25

De heer Den Ouden: Voorzitter, de heer Japenga noemt een aantal kenmerkende dingen, zoals de veiligheid en alle dingen die erbij horen. Dat waren juist de opdrachten die voor de studie meegegeven waren en daarover heeft de wethouder ons vorige week nog kenbaar gemaakt dat dat in een volgende fase komt. Dan hebben wij er niets meer over te zeggen en daarom is het nu zo belangrijk om die dingen geregeld te hebben. Die zijn niet geregeld, dus moeten wij nu nee zeggen.

30

De voorzitter: Ik begrijp dat de wethouder zit te morren vanwege een verkeerd citaat.

35

De heer Japenga: Voorzitter, ik heb de heer Den Ouden vorige week horen zeggen dat hij nog wel twee jaar studie nodig heeft om alles goed in het vizier te krijgen. Of woorden van gelijke strekking.

40

Natuurlijk, je kunt heel lang blijven onderzoeken en natuurlijk maken we op een goed moment een keuze met behulp van een aantal studies en een aantal aannames en daarop baseer je de beslissing.

Als er besloten wordt tot aanleg, dan vinden wij het heel belangrijk dat er verdere studie gedaan wordt naar veiligheid en toegankelijkheid van de Tramplus; dat spreekt voor zich. Dat moet heel grondig gebeuren.

45

De heer Hitzert: Voorzitter, mijnheer Den Ouden, ik vind het toch een beetje een drogreden. Elke keer praat u over € 100 miljoen die nodig is voor de aanleg. Het bedrag is gereserveerd. En als wij nee zeggen tegen dat stukje tramlijn, dan gaat die € 100 miljoen misschien wel naar Vlaardingingen. Het gaat er ons om dat wij hoogwaardig openbaar vervoer willen. Dat kost misschien € 100 miljoen of € 200 miljoen. Daarover gaan we onderhandelen. Dat is een opdracht voor de wethouder. Ik vind het niet zuiver om steeds over die € 100 miljoen te discussiëren.

50

De voorzitter: Dank u wel. Dit was de tijd van de heer Japenga overigens. U bent tot een afronding gekomen.

5 **De heer Japenga:** Is de tijd nu helemaal op? Ik kreeg er net veel plezier in.

De voorzitter: Dat begrijp ik en dat hoor ik graag. Ik ga naar de heer Van Houcke.

10 **De heer van Houcke:** Dank u wel, voorzitter. In het betoog van de heer Hitzert van de PvdA kon ik mij volledig vinden. Ik heb er geen enkele aantekening bij gemaakt. Ik wil hem complimenteren met zijn uitstekende bijdrage op dat punt. De SGP: ik zeg daar niet zoveel over, want mijnheer Japenga, ik heb ook al leergeld betaald met die club, voor je het weet heb je niets meer over. Ik beperk mij tot een opmerking dat ik vind dat er vanuit de zijde van de SGP geen substantieel argument is genoemd waarvan ik zeg: dat is nu opbouwend als oplossing voor de te verwachte toename van de verkeersproblematiek van
15 Ridderkerk. Ik wil me hiertoe beperken, om mij niet nog meer onheil op de hals te halen.

De voorzitter: De heer Den Ouden zit al naar u te kijken.

20 **De heer Van Houcke:** Daar was ik al bang voor. Ik wil graag snel overgaan naar mijn volgende opmerking.

De voorzitter: Ik zou graag de heer Den Ouden gelegenheid willen geven om te interrumperen. Ga uw gang.

25 **De heer Den Ouden bij interruptie:** Volgens mij was het niet de insteek van de Stadsregio om het regionale openbaar vervoer op te lossen, maar het ging expliciet om het openbaar vervoer in Ridderkerk te verbeteren. Het blijkt dat dat met de keuze van het tracé dat het college voorstelt, niet gerealiseerd wordt. Als het gaat om een regionale aangelegenheid, dan vind ik dat achter dit dossier een punt moet worden gezet om dan te kijken hoe er met het regionale vervoer moet worden omgegaan.
30

Voorzitter, nu ik aan het woord ben, mag ik de heer Van Houcke dan vragen ...

35 **De voorzitter:** Nee, nee, nee mijnheer Den Ouden, dat moet u in uw eigen termijn doen. Mijnheer Van Houcke, gaat u verder.

40 **De heer van Houcke:** Dank u, voorzitter. In de VVD-bijdrage is aandacht gevraagd voor de vrijheid van wijze van vervoer. Daar kan iedereen het mee eens zijn. Dat betekent als je door redeneert, dat u voorstander moet zijn van een uitstekende openbaarvervoerlijn dwars door Ridderkerk heen. En dat bent u niet. Als ik kijk naar gehandicapten, ouderen, jeugd, minima en überhaupt mensen zonder auto, dan hebben die in uw opvattingen niet die vrijheid. Dus u hebt het specifiek over de vrijheid van vervoer van de automobilist.
45

50 **De heer Van der Spoel bij interruptie:** Nee, voorzitter, juist niet. U geeft aan dat de tram voor mensen een mogelijkheid biedt om de vrijheid te hebben, maar er spelen nog meer zaken en rol. Bijvoorbeeld ook zaken als maatschappelijk draagvlak. Maatschappelijk draagvlak heeft geleid tot het collegestandpunt van een lijn tot aan het centrum. Als de Tramplus er komt, zal dat meer mogelijkheden bieden voor mensen die van die vrijheid gebruik willen maken. Want er ligt ook een goed werkend busnetwerk aan ten grondslag. Dat allemaal bij elkaar zal ervoor zorgen dat die mensen wel gebruik kunnen maken van die tram.

De heer Van Houcke: De mensen van Drievliet niet, in uw optiek.

5 **De heer Van der Spoel:** Voorzitter, er wordt nu juist gezegd dat er een goed onderliggend busnetwerk bijhoort. In uw optiek blijven de dertien lijnen die er nu zijn zo lopen en daarnaast komt de tram. Maar dat is naar mijn mening een onjuiste voorstelling van zaken. Als de Tramplus er komt, zullen ook diverse buslijnen anders gaan lopen en dan is het wellicht denkbaar dat via een intensief buslijnnennet de mensen in Drievliet gelegenheid wordt geboden om hier in het centrum op de Tramplus te stappen. Ik denk dat we los moeten van het idee zoals het nu is. We moeten kijken naar een periode over vier of vijf jaar en dan zal het onderliggende busnetwerk er anders uitzien dan op dit moment het geval is.

10 **De heer Van Houcke:** Het is fijn dat u interpreteert hoe ik het busnetwerk zie, maar het is niet natuurlijk niet zo. Het huidige busnetwerk zal aanpassingen nodig hebben. In mijn gedachte zal de nieuwe structuur eruit bestaan dat er dwars door Ridderkerk een ruggengraat loopt van 15 hoogwaardig openbaar vervoer, de Tramplus en dat het onderliggend vervoer verzorgd zal worden door buslijnen. Dat hoeven niet specifiek de nu bestaande buslijnen te zijn. Het gaat mij vooral om dat wat u niet wilt aanleggen naar het centrum. Dus de vrijheid is nogal beperkt. Dat is mijn punt. Als u daar andere argumenten bijhaalt, mag u dat wel, maar dat heeft weinig te maken met de vrijheid waar u zo nadrukkelijk over repte.

20 **De heer Van der Spoel:** Ik vind het jammer dat de heer Van Houcke mijn opmerkingen alleen tot dat punt wil verengen.

25 **De heer Van Houcke:** Voorzitter, Leefbaar Ridderkerk noemde het jammer dat er geen referendum is geweest. Ik ben het daarmee eens. En dat heb ik meerdere keren aan de heer Los duidelijk gemaakt. Er is tweeënhalf jaar geleden een besluit genomen om nadere mogelijkheden van de Tramplus te onderzoeken. Niet naar metro en niet een bussysteem, maar een Tramplussysteem. Het is een duidelijke keuze geweest die wij toen met elkaar hebben gemaakt. Het moet gezegd worden dat iedereen toch wel de indruk heeft gehad dat u 30 hem wel zag zitten.

De heer Los bij interruptie: Waar ik nieuwsgierig naar ben: u bent het met mij eens dat het referendum gehouden zou moeten zijn. Hoe zou u met de uitslag van dat referendum zijn omgegaan? Want u weet dat Leefbaar Ridderkerk de straat is opgegaan en een heel breed onderzoek heeft gehouden. De uitslag was wel heel veelzeggend.

35 **De heer Van Houcke:** Dat was in de loop van een langere procedure. Wij hebben het in het verleden gehad over een referendum dat je in een eerdere fase houdt. Dat is een principe uitspraak die je doet, voordat er allerlei standpunten zijn bepaald en informatie is uitgewisseld.

40 **De heer Los:** Dat is geen antwoord op mijn vraag, mijnheer van Houcke. Hoe zou u met de uitslag van het referendum zijn omgegaan?

45 **De heer Van Houcke:** Een uitslag van een referendum is duidelijk. Dat heeft mijn partij meerdere malen aangegeven. Een referendum is niet zomaar een speeltje, maar het geeft meer dan een vingervijzing naar de raad. Daar heb je je uiteindelijk bij neer te leggen. Want anders moet je dat referendum niet houden.

50 De heer Dijkhuizen spreekt over kolencentrales die de tram aandrijven voor de elektriciteit. Ik vraag mij af waar die kolencentrales staan.

De heer Dijkhuizen: Voorzitter, er komt waarschijnlijk een uitbreiding met een tweede Maasvlakte waarop een kolencentrale gepland staat.

De heer Van Houcke: Ik dacht al dat u dat bedoelde, maar die kolencentrale staat er in nog geen jaren.

5 **De heer Dijkhuizen:** De Tramplus wordt ook in nog geen jaren aangelegd, mijnheer Van Houcke.

De voorzitter: Via de voorzitter, alstublieft.
De heer Van Houcke heeft het woord.

10 **De heer van Houcke:** Voorzitter, ik wil afsluiten met een opmerking voor onze wethouder, de wethouder van Tramplus.

Ik blijf mij ontzettend verbazen over het feit dat u in de commissie en ook nu vanavond zoveel nadruk legt op de bereikbaarheidsproblematiek van Ridderkerk. Ik ben het daar volstrekt mee eens. De cijfers en onderzoeken wijzen dat uit en daarom heeft u ook dat standpunt. Ik blijf mij erover verbazen dat u de verdere conclusies niet trekt en niet verdergaat dan een klein stukje van de tramlijn aanleggen tot aan het centrum en daarmee nieuwe problemen creëert en daarmee gewoon een deel van Ridderkerk buiten beschouwing laat. Ik blijf mij daarover verbazen. Maar goed, dat is het collegestandpunt en dat blijft u verdedigen. Ik vind er een enorme inconsistentie in zitten.

20 Het tweede wat ik nog kwijt wil is het volgende. Ik heb het woordje Russisch roulette genoemd. Ik kan het toch niet laten om het onverantwoord te vinden dat een college, zonder het hard te kunnen maken, maar gokt op het feit dat de Stadsregio wel € 100 miljoen zou bijdragen, terwijl zij vorige maand schriftelijk hebben aangegeven: alles of niets, college. En toch kiest het college voor een halve lijn.
25 Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer van Houcke. Ik geef het woord aan de heer Onderdelinden van het CDA.

30 **De heer Onderdelinden:** Voorzitter, ik kijk meteen de heer Van Houcke aan als het gaat om de roulette en de garantie die hij vraagt over de Stadsregio. Ik vind dat nogal lastig en ingewikkeld. In eerste termijn heeft u goed begrepen dat wij vanavond een eigenstandige beslissing nemen en iedere beïnvloeding van de Stadsregio, ook in de brieven die u bedoelde, vind ik zeer legitiem. De Stadsregio moet vooral zeggen: Ridderkerk, let op uw zaak. Prima, ik lees dat en neem het tot mij, maar wij nemen vanavond op basis van onze eigen argumenten een eigenstandige beslissing.

40 Ridderkerks Belang deed nogal badinerend over de participatie. Ik weet niet of u er elke avond bij was, mijnheer Dijkhuizen, maar ik wil zeggen dat de participatie op een uitstekende manier heeft plaatsgevonden, schriftelijk en fysiek in elke wijk en dat heeft nogal wat respect afgedwongen.

45 **De heer Dijkhuizen bij interruptie:** Ik wil hier toch even op reageren, voorzitter. Wij doen niet minderwaardig over het gevolgde traject. Maar een tracé voorstellen dat in aanvang al mislukt is, en dan snel een andere lijn trekken en daar geen participatie over houden – de voetbalclub moest het uit de krant lezen - is niet zo fraai. Daarbij wijs ik u ook op het participatietraject over Ridderkerk West, dat ook al een flinke blunder was.

50 **De heer Onderdelinden:** Dat mag u vinden, mijnheer Dijkhuizen. Het resultaat van de inspraak is geweest dat de Kievitsweg eruit is gevallen. Dat is een positief resultaat van de inspraak, op basis waarvan concreet voor een ander tracé is gekozen. Dat is een mooi voorbeeld.

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, op het punt van de participatie heeft de heer Onderdelinden in zijn eerste termijn vele lovende woorden gesproken richting alle burgers die van zich hebben laten horen. Mijn vraag is wat de heer Onderdelinden met al die kennis die verzameld is in de participatieprocedure gedaan heeft. Hoe weegt u dat?

5

De heer Onderdelinden: Daar wil ik heel graag op antwoorden. We hebben heel goed gekeken naar de uitkomsten van de participatieprocedure en we hebben ons standpunt daarop gebaseerd. Want je zou bij wijze van spreken ook kunnen zeggen: begin morgen met de aanleg van de lijn. Wij hebben dat niet gezegd. Wij vinden het woord draagvlak van belang. Dus wij hebben wel degelijk heel concreet naar de uitkomsten van de participatie gekeken. Inspraak loont! Dat durf ik met uitroeptekens en twee vingers in de lucht te zeggen.

10

De heer Den Ouden bij interruptie: Als je alle reacties van de inspraakprocedure leest kom je tot de conclusie dat de voorstanders van de aanleg van de Tramplus slechts een klein percentage is van alle inwoners van Ridderkerk. Het overgrote deel is tegenstander van de aanleg van de Tramplus. We stonden tenslotte voor de vraag of er een tracé komt. Op grond van die participatie en meningen zegt u: ja, er moet een tram komen.

15

De heer Onderdelinden: Wij moeten niet praten over cijfers achter de komma als het gaat over vervoerswaarden en reistijden. Maar dat betekent dat je voor de grote vraag staat of je inderdaad extra en meer en anders hoogwaardig openbaar vervoer moet hebben, om de problematiek die door alle partijen wordt ervaren - ook die van u mijnheer den Ouden- voor nu en later op te lossen.

20

Dat is de hoofdvraag van vanavond en niet de details die we ook allemaal graag belichten.

25

De heer Los bij interruptie: Precies in hetzelfde kader, voorzitter. De heer Onderdelinden zegt alles te hebben meegenomen om een goed beeld te hebben hoe Ridderkerk erover denkt. Pas hadden wij ook een discussie over de cijfers, maar kent u de uitslag van het onderzoek dat Leefbaar Ridderkerk heeft gedaan? Kent u de behoorlijk schokkende cijfers daarvan? Niet eens achter de komma.

30

De heer Onderdelinden: Die cijfers hebt u hier wel eens gepredikt, we hebben ze niet gezien. U hebt ze gepredikt en wij nemen ze mee. Ook alle 468 brieven uit de participatiebundel en de vijf avonden, waar ik iedere avond aanwezig was en u misschien ook wel, of niet.

35

De heer Los: Ik vroeg iets anders: kent u de cijfers? U zegt dat ik ze misschien wel heb geventileerd. Mijnheer Onderdelinden, het stond voor op de krant!

De heer Hitzert bij interruptie: Voorzitter, eigenlijk reageer ik op de vragen van de heer Den Ouden en de heer Los. Ik vind mijn eigen redenering net zo kort door de bocht, want de tegenstanders zijn bekend. Betekent dat de rest allemaal voorstanders zijn?

40

De heer Onderdelinden: Voorzitter, de SGP: de minuten tikken door en ik zou nog graag u even te grazen nemen, ik bedoel een paar vragen stellen, mijnheer den Ouden. [hilariteit]. Eigenlijk zegt u in eerste termijn: college en raad, neemt uw verantwoordelijkheid. En daar zou u een voorbeeld aan moeten nemen. De raad neemt inderdaad zijn verantwoordelijkheid door het hogere motief dat ik zo-even schetste, om dat serieus te nemen. U neemt dat ook serieus en dat betekent ook dat de raad die eigen beslissing mag nemen. De raad is vanavond aan zet. U en wij.

45

50

De heer Den Ouden: Komt uw vraag nog?

De voorzitter: Misschien kunt u even afwachten wat de heer Onderdelinden gaat zeggen,

mijnheer Den Ouden.

De heer Onderdelinden: Het laatste punt als het om de SGP gaat, betreft de geormerkte gelden. Ik kreeg stellig de indruk dat u zich zorgen maakt of de gelden bij de regio wel aanwezig zijn. Dat is wel het laatste wat ik van u verwacht had: uw gedachte of die € 100 miljoen wel op de plank liggen. Dat zou misschien een overweging kunnen zijn om tegen te zijn. Dat vind ik een bijzondere! Een onverwachte zet. U hoeft zich daarover geen zorgen te maken; dat geld is toegezegd. Laten we vooral bij de inhoud blijven. De heer Hitzert heeft geloof ik ook al zoiets gezegd.

De heer Den Ouden: Uit de stellingen die de heer Onderdelinden poneert, begrijp ik dat ze bedoeld zijn als vragen. Ik wil graag onderstrepen dat de SGP haar verantwoordelijkheid neemt. Door vanavond een ja of nee tegen de komst van de Tramplus uit te spreken: daar ligt onze eerste keuze. Over het geld bij de Stadsregio maak ik me inderdaad niet zoveel zorgen, tenminste het is maar betrekkelijk, want het is allemaal belastinggeld dus daarover maak ik me weer wel zorgen, maar mijnheer Onderdelinden, in het goede perspectief: het gemak waarmee gezegd wordt dat er wel voldoende geld zal zijn, heb ik geplaatst tegen de achtergrond dat bij de afwegingen die er gemaakt moeten worden inherent aan dit proces, of dat dit project wel door kan naar de uitvoeringsfase, wij onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Gezien de prijs, gezien het traject en de brief van de Stadsregio vraag ik me af of dit niet de handschoen is voor de raad om vanuit zijn verantwoordelijkheid en voor alle burgers die zich uiten in Ridderkerk, te zeggen: raad, dit moeten wij niet doen. Wij moeten dit dossier sluiten. En we moeten op een betere en adequatere manier voorzien in het openbaar vervoersnetwerk voor Ridderkerk.

De heer Onderdelinden: Ik stel slechts nog vast dat mevrouw Nooijen ook vindt dat we eerst moeten nadenken en visie moeten ontwikkelen, voordat we overgaan tot de aanleg van een tracé. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Onderdelinden. Ik geef het woord aan fractievoorzitter van Leefbaar Ridderkerk, de heer Los.

De heer Los: Dank u wel, voorzitter. Ik kan kort zijn. Wij hebben vanavond een amendement aangetroffen dat gesteund wordt door zestien zetels, dus kunnen wij eigenlijk de conclusie al trekken over de uitkomst van de discussie van vanavond. We willen het dus eigenlijk pragmatisch aanpakken en er niet te lang over praten. Maar toch hebben wij weer kunnen leren dat er heel veel kan vallen onder de term "voortschrijdend inzicht". Ik heb al gerefereerd aan de raadsnotulen van 18 mei 2005. Ik wil daar voor de VVD nog even uit voorlezen. De VVD maakt die keuze, het ging over bussen in plaats van de tram. "Ik heb de argumenten daarvoor aangegeven. Ik maak die keuze uit volle overtuiging, wellicht dat ik straks niet tegen mijn kinderen kan zeggen dat ik trots ben dat ik heb meegewerkt aan de beraadslagingen voor de beslissing van de Tramplus. Dan kan ik mijn nichtje, omdat ik niet weet of ik voor nageslacht zal zorgen, vertellen dat ik er trots op ben dat Ridderkerk een dorp is."

Er zijn twee vragen, mijnheer Van der Spoel, is er intussen nageslacht en kijkt uw nichtje vanavond naar de televisie?

De voorzitter: Ik denk dat we de eerste vraag maar buiten beschouwing zullen laten. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, die vraag hebt u al beantwoord, dan hoef ik dat niet meer te doen.

Ik kan wel zeggen dat mijn nichtje mijn grootste fan in de politiek is. U hebt het over voortschrijdend inzicht. Dat voortschrijdend inzicht heeft er bij haar toe geleid dat zij voor de tram is, en bij voorkeur door de Willemstraat.

5 **De heer Los:** Voorzitter, dat is een heel duidelijk antwoord. Ik heb vragen gesteld, de heer Van der Spoel heeft ze beantwoord en ik dank u voor de duidelijkheid, mijnheer Van der Spoel.

De voorzitter: Was dit ook de afronding van uw tweede termijn? Ik zie de heer Hitzert, die wellicht iets aan u wil vragen.

10 **De heer Hitzert:** Voorzitter, als we toch gaan citeren uit oude verslagen, dan lees ik in het verslag van 18 april 2005 op bladzijde 1848 alinea 40 dat de heer Dokter en zijn collega de heer Koop tegen het voorstel stemmen, omdat zij op dat moment beslissingen voor de tram moesten nemen en daar later niet op terug konden komen.

15 Volgens mij was het bij u bekend dat er een railverbinding zou komen.

De heer Los: Het is in de fractie van Leefbaar Ridderkerk gewoonte dat er geen kadaverfractiediscipline is. Dus dat betekent dat ieder zijn eigen afweging mag maken om het anders te zien.

20 De heer Dokter heeft geconcludeerd dat wij niet in een val moesten lopen en toen al tegen de verkenningstudie ja moesten zeggen.

We hebben wellicht naïef geconcludeerd dat er niet zoveel gevaar aan zat om een onderzoeksrapport op te stellen. Het commentaar van de portefeuillehouder, de heer Van Andel die voor Leefbaar Ridderkerk in het college zat en de toezegging van de heer Hulman uit Rotterdam dat het go/no-go moment nog moest komen hebben ons toen doen besluiten om de verkenningenstudie te laten uitvoeren. Dat was misschien wat naïef. Maar zo zat het mijnheer Hitzert, als u zegt dat wij het wisten. We hadden het kunnen weten. We hebben uitsluitend gehandeld uit weloverwogen goede bedoelingen om ja of nee tegen een voorstel te kunnen zeggen. We wilden niet van tevoren zeggen: wat de boer niet kent, dat eet hij niet. Eerst kijken waar we het over hebben en dan zeggen wat we ervan denken.

De heer Hitzert: Voorzitter, ik ga gewoon verder met het citeren vanuit het verslag. Hier staat misschien een beetje naïef genoemd vanuit uw naam dat busverbindingen voldeden en ook nog betaalbaar waren, maar ze zijn helaas niet in stand gebleven. Integendeel.

35 Dus toen wist u misschien al meer dan u vertelde.

De heer Los: Busverbindingen zijn niet in stand gebleven en dat is een zorg. Zoals u weet hebben wij met die zorg ook daadwerkelijk iets gedaan. Er is een buurtbus gekomen. Er is inderdaad ingestemd met een onderzoek voor de tram. Maar dat wil nog niet zeggen dat de afkalvende busverbindingen dus moeten leiden naar een tram. Het kan een weloverwogen policy zijn om de bussen maar niet meer te laten rijden om dan de tram als enige oplossing voor het voetlicht te brengen.

45 [applaus]

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Los, u bent aan de afronding. Mag ik het publiek vragen niet te applaudisseren?

50 U was aan de afronding van uw betoog? Dat is het geval, dan ga ik naar de VVD, de heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, de insteek is om te komen tot een beter openbaar vervoer. Richting de PvdA wil ik opmerken dat u puur en alleen kijkt als u zegt dat op vervoerswaarde de

lijn tot aan Oudelande de beste optie zou zijn. Echter, hieraan is ook gekoppeld dat we een participatietraject in zouden gaan. Uit de participatie zijn allerlei zaken naar voren gekomen en op basis daarvan komt het college tot het standpunt dat de lijn tot aan het centrum moet lopen en niet verder. Ik denk dat dat een wezenlijk verschil is.

5

Dan is meerdere malen de brief van de Stadsregio Rotterdam genoemd. Deze had kennelijk de pers eerder bereikt dan het college en de raad. Wat betreft de VVD-fractie ...

De heer Den Ouden bij interruptie: Voorzitter, de heer Van der Spoel was al iets verder, maar over de participatie zou ik graag een vraag willen stellen. U hebt alle bijeenkomsten bijgewoond en bent op de hoogte van wat er allemaal is gezegd. Hoe hebt u dit allemaal gewogen om tot uw opvatting te komen dat het college steun verdient, zeker nog aangevuld met het amendement om het niet te beperken tot de halve lijn, maar zelfs nog verder te studeren en dan met een hele lijn te komen? Wat is bij u de invloed van de Ridderkerkers geweest?

15

De heer Van der Spoel: Voorzitter, natuurlijk neem je zaken uit het participatietraject mee bij je uiteindelijke beslissing. In mijn bijdrage bij de begrotingsraad heb ik gezegd dat participeren niet altijd betekent gelijk krijgen. Adviseren betekent niet altijd besturen. Bij de laatste algemene beschouwingen heb ik naar voren gebracht dat het niet altijd zo is van: u vraagt, wij draaien. Van een volksvertegenwoordiger mag verwacht worden dat hij met het oog gericht op de toekomst beslissingen durft te nemen.

20

U zegt in een eerdere interruptie bij een andere fractie dat er misschien een paar promille voorstanders zijn, maar u weegt op bepaalde vragen bepaalde zaken ook anders. Ik refereer bijvoorbeeld aan het bestemmingsplan Ridderkerk West, waar wij als raad behalve Ridderkerks Belang, voor gestemd hebben, ondanks dat toen bleek dat er vanuit de inwoners nul promille voorstanders te vinden was. Maar vanuit het belang van de mensen die daar in de toekomst zouden komen te wonen en de doorstroming komt u op dat moment ook tot bepaalde beslissingen. U zegt: bij dit dossier is het vanuit de bevolking nee, dus is het nee. Op andere momenten weegt u dat duidelijk op een andere manier.

25

De heer Den Ouden: Voorzitter, ik koppel er geen waardeoordeel aan. Ik vraag alleen of u op een verantwoorde wijze een afweging hebt gemaakt.

Op dit dossier is dit voor u de afweging geweest. Dat is duidelijk.

Als u het aantal tegenstanders bagatelliseert, dan breng ik ook even in herinnering dat er eens een oproep in De Combinatie heeft gestaan van een zekere Jan, gericht aan alleman, maar dat leverde niets op.

30

Het feit dat er nogal wat weerstand is, is onafwendbaar. U vindt dit geen dossier om daar die waarde aan toe te kennen die de meesten wel verwachten, maar dat is een keuze.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, ik heb ook gezegd dat van een volksvertegenwoordiger verwacht mag worden dat hij met het oog gericht op de toekomst, alle belangen afweegt. Dan komen we tot de conclusie dat op langere termijn Ridderkerk een hoogwaardig openbaar vervoersverbinding nodig heeft, die zich niet uitsluitend tot de tram beperkt, maar ook betrekking heeft op het onderliggend busvervoer. Dus kijkend naar de verkeerssituatie in het algemeen, de verkeersafwikkeling in het algemeen. Dat zijn allemaal aspecten. Het is én, én. Niet sec.

35

U hebt ook een soort oplossing aangedragen voor versterking van de buslijnen, waardoor het allemaal wel goed komt. Voor een jaar zal het voldoende zijn, maar niet voor de lange termijn. U pleit voor bussen die de busbaan opkomen, maar het komt nu al voor dat bussen vanuit de wijk al vaststaan, voordat ze de busbaan bereiken. Dus dan staan ze over een paar jaar weer in dat rijtje en zijn ze heel lang onderweg om op de plaats van bestemming te komen.

40

De heer Den Ouden: Het is niet zomaar een oplossinkje. De heer Van der Spoel weet ook dat

als hij de rapportage gelezen heeft, juist vanuit de veelgeprezen rapportage van Goudappel en Coffeng, nu ook is gezegd dat het nu gekozen tracé H, een busverbinding naar Beverwaard Zuid met versterking van een paar lijnen, dezelfde waarde heeft.
Dat is niet zomaar een oplossinkje. Het is een professionele oplossing!

5

De heer Van der Spoel: Voorzitter, de heer Den Ouden haalt selectief iets uit het rapport van Goudappel en Coffeng en probeert dat tot waarheid te verheffen. Ik denk dat dat iets te kort door de bocht is.

10 Voorzitter, dan richting LR: LR heeft een eigen onderzoek gedaan. Daaruit is voortgekomen dat de inwoners van Ridderkerk massaal tegen zijn.
Daar moet toch heel veel waarde ...

De heer Los bij interruptie: Voorzitter, ...

15

De voorzitter: Mijnheer Los, ik zou de heer Van der Spoel willen verzoeken eerst zijn zin af te maken. Dan krijgt u de kans voor uw interruptie.

20 **De heer Van der Spoel:** De heer Los zegt dat er zeer veel waarde aan gehecht moet worden. Dat vind ik een beetje vreemd, omdat wij bij onze standpuntbepaling in 2005 hebben aangegeven dat we via een enquête op onze website uitspraken van inwoners van Ridderkerk gevraagd hebben. Wij hebben ons er toen nog over verwonderd dat het er slechts 150 waren. Toen heeft de heer Los in de commissie heel badinerend daarover gedaan, in de trant van "Ja, dat was toch een eigen onderzoek van de VVD, met een eigen interpretatie van de VVD."
25 Nu doet u hetzelfde en dan zit dé waarheid daarin. Dat vind ik vreemd.

De heer Los bij interruptie: Voorzitter, het komt natuurlijk op een welles – nietes uit. Ik heb hier de notulen van die vergadering voor me, waar de heer Van der Spoel zich uitsprekt over een HOV-verbinding met Zuidplein met een goed onderliggend busnet, zodat uitgekiend kan worden dat in Beverwaard overgestapt kan worden op lijn 23, zodat ook snel naar Rotterdam Centrum gereisd kan worden. Dat was uw uitspraak.

30

Maar nog even terugkomend op ons onderzoek: kent u de uitslag, mijnheer Van der Spoel?

35 **De heer Van der Spoel:** U hebt ons die nooit doen toekomen, dus die ken ik niet. U verheft het tot een heel belangrijk iets.

De heer Los: Ik ben van u gewend dat u als raadslid kennis naar u toehaalt. Als het voor op de krant heeft gestaan en u weet het nu nog niet, vind ik dat een beetje merkwaardig.

40

De heer Van der Spoel: Voorzitter, dat het voor op de krant heeft gestaan en dat blijkbaar alles wat op de krant staat waar is, lijkt mij ook niet altijd het geval te zijn.

[rumoerig publiek]

45

Voorzitter, er wordt telkens geduid op het standpunt van de VVD in 2005. Daarna, mijnheer Los, heeft mijn partij het verkiezingsprogramma vastgesteld. Dat voorziet in een andere tekst. Dat is voortschrijdend inzicht geweest. U moet wel de volgtijdelijkheid van die zaken in acht nemen.

50 **De heer Los:** Voorzitter, ik was net te laat om dat voortschrijdend inzicht samen met u uit te spreken. Dank u wel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, zoals in eerste termijn aangegeven, is de VVD voornemens

om in te stemmen met het amendement en het voorstel van B en W. Maar, ik wil hierbij aangeven dat mijn bijdragen in eerste en tweede termijn, namens de meerderheid van de VVD-fractie geweest zijn. De grootst mogelijke minderheid, één lid, heeft daartegen gestemd.

5

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de SGP, mijnheer Den Ouden.

De heer Den Ouden: Dank u wel, voorzitter. In eerste termijn heb ik mij sterk moeten beperken en was ik improviserend. Ik kan er voor de volledigheid bijzeggen, zijn er onder de aanwezige raadsleden en anderen geïnteresseerden, dan kunt u bij thuiskomst straks de volledige

10

voorgenomen bijdrage op onze website lezen. Daarop staat ook een aantal onderbouwingen waarom ik tot de conclusie ben gekomen dat de rapportage in hoge mate onvolledig was. Ik ga ze nu niet herhalen. Onder andere de bus vind ik wel belangrijk, omdat in tweede termijn ook uitvoerig over de bus is gesproken, alsof het

15

allemaal voor elkaar komt. Er wordt door sommige fracties net gedaan alsof dat in de toekomst geen probleem zal zijn, sterker nog: dat het busnet wel uitgebreid zal worden. Dat is het punt waar we zelfs als raad, de heer Hitzert refereerde in zijn eerste termijn hieraan, in 2004 in een motie door de hele raad ondersteund, juist om ondersteuning van het busnet

20

gevraagd hebben. Intussen is er een plan van aanpak voor een verkenningstudie geweest. En een plan van aanpak voor een tracéstudie. Nu hebben we de planstudie. Iedere keer als je het leest, komt de vraag terug en nu weten we nog niet hoe het busnet zal zijn. Sterker nog: er is aangegeven dat waarschijnlijk een aantal veel gebruikte buslijnen richting Zuidplein en Kralingse Zoom zou moeten vervallen. Tenzij we geen waarde moeten hechten aan de vervoerswaardestudie, maar ik zou het nu zo voor kunnen lezen.

25

De heer Hitzert bij interruptie: Mijnheer Den Ouden, u kunt wel aangeven dat het busnet waarschijnlijk opgeheven wordt, maar u kunt niet aangeven dat het busnet uitgebreid wordt. Ik snap die opmerking niet.

30

De heer Den Ouden: Wij hebben aanvankelijk als raad gevraagd in de breedte. Vervolgens is dat een aantal keren herhaald. De planstudies waar we het nu over hebben, worden in het begin ook genoemd: om te inventariseren hoe het zal gaan met het busnet. Daar komen geen antwoorden op.

35

Ondanks dat we als raad daar meerdere keren nadrukkelijk om gevraagd hebben. Om nu de tracéstudie uit te voeren, is de huidige dienstregeling in de modellen gestopt. Vervolgens staat er met klem bij dat het zo niet zal gebeuren. Want natuurlijk heeft het allemaal effect op de buslijnen. Er zijn vanuit de Stadsregio ook studies dat daar waar een Tramplus is, dat ongunstig is voor de exploitatie van de bussen.

40

De heer Onderdelinden bij interruptie: Een basale vraag, mijnheer Den Ouden: u kunt het toch echt niet menen als u zegt: bij negen tracés of bij één tracé, maar bij negen tracés in het voorstel had ik op B gezien willen hebben: inclusief een uitwerking van het buslijnennet dat zich dan zal ..., nou, het is toch niet te geloven dat u het meent dat dit al uitgewerkt zal zijn bij negen tracés hoe de bussen zich gaan ontwikkelen? Dat is toch hypothetisch? We weten nog niet

45

De heer Den Ouden: Mijnheer Onderdelinden, dan weet u niet meer wat u hebt gevraagd. Als raad ...

50

De heer Onderdelinden bij interruptie: Ik geef antwoord op uw eigen stelling.

De heer Den Ouden: Als raad hebben we daarom gevraagd. Dat daar inzicht in moest komen: in wat de consequenties voor het onderliggende busnet zijn als er een tram komt. We hebben

als raad gevraagd hoe het zit met de sociale veiligheid, met trillingen en geluid. We zijn nu, na tweeënhal jaar, nog niet verder dan dat dat in de uitwerkingsstudie komt, omdat we van grof naar fijn gaan. U kunt ze zo nalezen, de voorwaarden die we hebben gesteld, zonder dat er antwoord op komt. Vervolgens zegt wellicht de meerderheid in deze raad dat we het eigenlijk niet meer hoeven te weten, omdat het er gewoon om gaat dat we graag een tram willen.

De heer Van Houcke bij interruptie: Voorzitter, ik verbaas me een beetje over de heer Den Ouden, omdat hij net doet alsof in het rapport van Goudappel en Coffeng tweeënhal jaar geleden niets over het aanliggende busnet werd geschreven. Ik kan me toch herinneren dat dit mede de basis is geweest voor ons besluit om in principe voor de Tramplus te gaan. De gedachte zou nu post vatten dat daar nooit over is gesproken. Dat is helemaal niet waar. Er is wel degelijk over gesproken, zelfs met tijdintervallen en avonddiensten en alles wat daar verder bij hoort.

Dat dat niet het laatste verhaal is geweest, is duidelijk. Maar het is niet zo dat daar niet over gesproken is.

De heer Den Ouden: Ik wil meteen antwoord geven aan de heer Van Houcke: ik lees in de vervoerswaardestudie op bladzijde 3, dat het daarom niet noodzakelijk is dat bovenop de streeklijnen voor Arriva, die over de Rotterdamseweg rijden, nog buslijnen vanuit Ridderkerk richting Zuidplein en Kralingse Zoom rijden. Dat lees ik. Dat is dus de uitkomst van de studie geweest. Vooral nog staat daarbij dat de lijnvoering niet vastligt. Het is gebruikt als model om tot een bepaalde rangorde te komen.

Dus op al die gestelde vragen is geen antwoord gegeven. Maar kennelijk blijkt dat een aantal fracties de antwoorden niet hoeft te weten. Er is gestudeerd, er zijn geen antwoorden en u hoeft de antwoorden niet te weten. Het gaat er alleen om of je voor of tegen de tram bent.

Om er niet voor te zijn, is een aantal redenen.

Duidelijk is aan de orde geweest dat heel veel Ridderkerkers hechten aan het dorpse karakter. Natuurlijk zijn wij het erover eens dat 50.000 inwoners geen dorpje van 1000 inwoners is. Dat is helder. Maar voor ons in Ridderkerk heeft dat dorpse karakter wel degelijk betekenis. Dan valt niet te ontkennen dat in de diverse documenten railverbindingen in verband worden gebracht met verdere verstedelijking, verdere verdichting – ook in RR2020 kun je erover lezen – en dat lijkt ook logisch, gezien de omvangrijke investering die ervoor nodig is. Dan zeggen wij: laat, voor zover dat mogelijk is in deze dichtgepakte regio, de Zuidoosthoek van de regio nog een klein beetje met rust. Dan moeten we er niet aan beginnen om via een raillijn nog sterker met Rotterdam verbonden te worden.

De heer Van Houcke: Voorzitter, de heer Den Ouden doet allemaal suggestieve uitspraken vanavond. Eerst over het onderliggende bussysteem. Nu doet hij de suggestie alsof wij in Ridderkerk een soort boerendorp aan de rivier zijn, waar verder nooit iets gebeurd is, en dat wil hij graag zo houden.

Laat ik hem dan proberen te verleiden tot een uitspraak.

Neemt hij niet deel aan alles wat de stad ons te bieden heeft, aan onderwijs, winkels, werkgelegenheid, openbaar vervoer, theater, concerten en al die soort zaken meer? Vindt hij dan niet dat Ridderkerk meer is dan alleen maar een dorp en dat Rotterdam met zijn voorzieningen voor een belangrijk deel een bijdrage levert aan ons Ridderkerkers? Omdat Ridderkerk zelf niet biedt wat wij allemaal wensen te gebruiken?

De heer Den Ouden: Voorzitter, de hele opsomming van de heer Van Houcke kan ik niet reproduceren, maar niet aan alle activiteiten zal ik deelnemen.

Natuurlijk, dat is kenmerkend voor een stedelijke agglomeratie waarvan we ook deel uitmaken. We maken voor een groot deel gebruik van voorzieningen in een stad als Rotterdam. Een stad als Rotterdam krijgt per inwoner daarvoor twee keer zoveel geld als de gemeente Ridderkerk.

Zij worden er goed voor betaald om onderwijs en gezondheidszorgvoorzieningen op peil te houden. Wij kunnen met de huidige wijze van vervoer en zeker als dat geoptimaliseerd zou worden, Rotterdam prima bereiken.

5 De heer Van Houcke doet net alsof mijn veronderstelling dat dat tot verdere verstedelijking leidt uit de lucht gegrepen is. Ik citeer uit RR2020 dat in stedelijk gebied nabij hoogwaardig openbaar vervoer, waaronder Tramplustlijnen, herstructurering gepaard zal gaan met verhoging van de bebouwingsdichtheid, verdichtingen staat er dan bij. Dat is inherent aan de vraag of we graag een railverbinding willen hebben.

10 Ik heb nog een vraag. De heer van Houcke was net aan het woord. Ik heb nog even opgeschreven dat hij aangaf dat hij de voorstanders van de aanleg van de Tramplus vertegenwoordigt. Als we dat in verhouding brengen met de omvang van zijn fractie, zijn dat dan ook de voorstanders die er zijn in Ridderkerk.

15 [applaus]

Voorzitter, nog een opmerking. Er gaat verder gestudeerd worden op de noodzaak voor de aanleg van de Tramplus en wellicht - u weet dat ik geen voorstander van een referendum ben - zullen de komende verkiezingen het karakter gaan krijgen van een referendum.

20 [applaus]

De heer Van Houcke: Voorzitter, heel kort, ik weet niet of dit nog in de spreektijd van de heer Den Ouden valt, maar het zou me deugd doen als dat zo was.

25 **De voorzitter:** Dat is het geval.

De heer Van Houcke: Het is flauw om nu zo'n opmerking te maken en te zeggen dat je vanuit je eigen kiezers in deze discussie staat. Er is helemaal niets verkeerd aan. Er zijn ook kiezers die er anders over denken. Die vertegenwoordigt de heer Den Ouden. Dus daar is niets fout mee. Om daar een beschuldigende opmerking van te maken valt onder de noemer suggestieve opmerkingen. Dank u wel.

35 **De voorzitter:** Daarmee is een eind gekomen aan de spreektijd van de heer Den Ouden. Het woord is aan de heer Hitzert van de PvdA.

De heer Hitzert: Voorzitter, dit lijkt mij ook een avond om elkaar eens complimenten te geven. Ik geef graag een compliment terug aan de heer Van Houcke over zijn visie en inzicht om de Tramplustlijn door te trekken tot aan Oudelande. Wij staan echt achter u. Prima! Alleen zijn er wat meer hobbels te nemen, denk ik.

45 We weten nog niet zeker of er mensen in het hoogwaardig openbaar vervoer zullen gaan zitten. Als je kwaliteitsverbetering toepast en de druk van de files steeds groter wordt, gaan de mensen wellicht wat eerder in de tram. De verstedelijking is een apart onderwerp, daar zijn wij zelf bij. We moeten geen drogredenen gaan zoeken om dingen niet te willen. Dat vind ik zo zonde.

Het onderzoek van Leefbaar Ridderkerk: als u vond dat het onderzoek zo goed was, dan had u het ons moeten laten lezen. U moet dan niet zeggen dat we er maar om hadden moeten vragen.

50 Democratie is soms een punt van de meerderheid, maar er zijn natuurlijk ook dingen waarvoor je geen meerderheid kunt vinden, maar die wel in het belang zijn van de gemeente of voor de mensen die het juist hard nodig hebben. Mensen met een laag inkomen hebben misschien wel

behoefte aan een tram. Daar zit de PvdA ook voor.

De heer Los: Verstaat u daaronder ook gratis openbaar vervoer? Want dat zou goed uitkomen.

5 **De heer Hitzert:** Inderdaad willen wij, zeker voor sommige mensen, en zeker reizigers in de daluren, gratis openbaar vervoer promoten. Wij gaan dit met een motie ondersteunen.

De heer Los bij interruptie: We hebben er ooit een motie voor ingediend en die steunde u niet, dat begrijp ik dan niet helemaal.

10

De heer Hitzert: Wij waren er niet op tegen, wij vonden alleen het moment te vroeg.

[hilariteit]

15

De heer Los: Valt dit ook onder voortschrijdend inzicht, mijnheer Hitzert?

De heer Hitzert: Dank u wel voor u aanvulling, mijnheer Los. Mijnheer Den Ouden hoeft zich geen zorgen te maken over het busnetwerk. Wij zullen een motie indienen om het busnetwerk in stand te houden en mogelijk zelfs verder uit te breiden. Dit was mijn bijdrage.

20

De voorzitter: Dank u zeer, mijnheer Hitzert.
De wethouder wil nog even kort reageren. Ga uw gang.

Wethouder De Koning: Voorzitter, er zijn drie punten waarop nog een toevoeging nodig is.

25

Er is een vraag van mevrouw Nooijen over de start van de aanleg van de Tramplus. U moet erop rekenen dat alle procedures tweeënhalf jaar duren, zodat in 2010 voor het eerst een spa de grond in zal gaan.

30

Voor wat betreft het amendement van de PvdA, ChristenUnie, VVD en CDA nog een opmerking die ik ook in eerste termijn heb gemaakt, maar nog even wil uitbreiden.

Het college legt het eerste en laatste aandachtsbolletje van het amendement zo uit dat een tracé voorgesteld wordt tot aan het centrum, waarbij we zeggen dat dat tracé mogelijk is, maar voordat het wordt aangelegd, moet nog goed gekeken worden of de Hovystraat een alternatief zou zijn, en moet gecheckt worden of Sportlaan en Populierenlaan een alternatief zou zijn. Ik kijk even of wij zo op het goede spoor zitten. Als de interpretatie niet goed is, dan horen wij dat vanzelf terug.

35

Een derde opmerking die ik naar aanleiding van het amendement wil maken is in de richting van de ChristenUnie, die een opmerking maakte in de eerste termijn over daar waar staat dat stedenbouwkundige en verkeerskundige visies uiterlijk op 1 juli 2009 afgerond moeten zijn en daarna tot besluitvorming moeten leiden. U moet dat dan wel zo interpreteren dat de besluitvorming direct daarop aansluitend is.

40

Het zal wel zo zijn dat als de visies op 1 juli 2009 zijn afgerond, de besluitvorming in datzelfde jaar zal gaan plaatsvinden. Ik hoop hiermee uw vraag te hebben beantwoord.

45

De heer Japenga bij interruptie: Voorzitter, de wethouder heeft een helder antwoord gegeven.

Wethouder De Koning: Voorzitter, de Russische roulette van de heer Van Houcke houdt me toch even bezig. Het college gokt volgens hem. Wij zijn niet van die gokkers, wij gaan meer voor zekerheden als het even kan. Kijkt u goed naar de brief van 11 november van de Stadsregio, waarin iets over een perspectief staat. Als u dat goed leest, kunt u de opmerking over Russische roulette vergeten.

50

Dank u wel.

De heer Van Houcke: Wethouder, neemt u van mij aan dat ik deze brief vele malen gespeld heb, en geïnterpreteerd.

5 **De voorzitter:** Dank u zeer. Dames en heren, wij zijn aan het einde van de tweede termijn en ik stel voor de vergadering even te schorsen.

Na de schorsing ga ik eerst de amendementen in stemming brengen, waarbij wij beginnen met het meest verstrekkende amendement van de SGP, Leefbaar Ridderkerk en Ridderkerks Belang, daarna het amendement van ChristenUnie over een Noordenweg, dan het
10 amendement van D66/GL, daarna het amendement ingediend door Lokaal Sociaal van mevrouw Nooijen en daarna het amendement ingediend door de fracties van de PvdA, VVD en ChristenUnie.

Daarna komt het voorstel van het college aan de orde en vervolgens de nodige moties als die nog worden ingediend.

15 Ik wil u vragen goed na te denken of u de amendementen wil blijven vasthouden, of dat ze zo nodig moeten worden gewijzigd. En of u daar nog steun voor nodig heeft.

Ik schors de vergadering voor tien minuten.

20 [schorsing]

Na de schorsing.

25 **De voorzitter:** Dames en heren. Zijn er nog wijzigingen op de amendementen te melden of blijven ze zoals ze zijn? Dat is het geval, dan beginnen we bij de amendementen.

Het amendement ingediend door SGP, Leefbaar Ridderkerk en Ridderkerks Belang.

Ik kan mij voorstellen dat er hoofdelijke stemming wordt verlangd, omdat het onderwerp van groot belang is, de griffier noemt de namen.

30

de heer Van Pelt: voor

de heer Pors: tegen

mevrouw Ripmeester: tegen

de heer Rodenburg: voor

35 de heer Smit: voor

de heer Van der Spoel: tegen

mevrouw Van Vliet: tegen

de heer Vroegindeweyj: voor

de heer Van Abeelen: tegen

40 de heer Alderliesten: voor

de heer Van Andel: tegen

de heer Boertje: tegen

de heer Dijkhuizen: voor

mevrouw Duman: tegen

45 mevrouw Van Gink: tegen

de heer Hitzert: tegen

de heer Van Houcke: tegen

mevrouw Van Houwelingen: tegen

de heer Japenga: tegen

50 de heer Koppes: voor

de heer Lagendijk: voor

de heer Van der Linden: tegen

de heer Los: voor

de heer Louter: tegen
de heer Meij: tegen
de heer Neuschwander: voor
mevrouw Nooijen: tegen
5 de heer Onderdelinden: tegen
de heer Den Ouden: voor

De voorzitter: Het amendement is verworpen met 11 voorstanders en 18 tegenstanders.
Dan gaan we naar het amendement ingediend door de ChristenUnie.

10 de heer Dijkhuizen: tegen
mevrouw Duman: voor
mevrouw Van Gink: voor
de heer Hitzert: voor
15 de heer Van Houcke: tegen
mevrouw Van Houwelingen: voor
de heer Japenga: voor
de heer Koppes: tegen
de heer Lagendijk: tegen
20 de heer Van der Linden: voor
de heer Los: tegen
de heer Louter: voor
de heer Meij: tegen
de heer Neuschwander: tegen
25 mevrouw Nooijen: tegen
de heer Onderdelinden: tegen
de heer Den Ouden: tegen
de heer Van Pelt: tegen
de heer Pors: voor
30 mevrouw Ripmeester: voor
de heer Rodenburg: tegen
de heer Smit: tegen
de heer Van der Spoel: tegen
mevrouw Van Vliet: tegen
35 de heer Vroegindeweyj: tegen
de heer Van Abeelen: voor
de heer Alderliesten: tegen
de heer Van Andel: tegen
de heer Boertje: tegen

40 **De voorzitter:** Het amendement is verworpen met 10 stemmen voor en 19 stemmen tegen.

Dan het derde amendement ingediend door D66/GL.

45 **De heer Hitzert:** Ik stel voor het tracé B te vervangen door C en D, dan heeft dit amendement ons aller sympathie. Kan de heer van Houcke hiermee akkoord gaan?

De heer van de Houcke: Ik doorzie het niet helemaal. Misschien kunt u even helpen?

50 **De heer Hitzert:** B geeft denk ik beperkingen. Als we C en D toevoegen, dan denk ik dat het beter overkomt en gemakkelijker inpasbaar is. Ik bedoel dus tracé B vervangen door C en D.

De heer Van Houcke: Ik heb dat inhoudelijk niet scherp. Wilt u mij precies vertellen wat u

bedoelt met D?

De heer Hitzert: D is de Noordenweg. Het gaat alleen om het toevoegen aan het geheel.

5 **De heer Van Houcke:** D en C? Dat is akkoord. Dat is geen probleem.

De voorzitter: Voor de goede orde is in het amendement van de heer Van Houcke het tracé B vervangen door C en D.
We gaan over tot stemming.

10

de heer Japenga: voor

de heer Koppes: tegen

de heer Lagendijk: tegen

de heer Van der Linden: voor

15

de heer Los: tegen

de heer Louter: voor

de heer Meij: tegen

de heer Neuschwander: tegen

mevrouw Nooijen: tegen

20

de heer Onderdelinden: tegen

de heer Den Ouden: tegen

de heer Van Pelt: tegen

de heer Pors: voor

mevrouw Ripmeester: voor

25

de heer Rodenburg: tegen

de heer Smit: tegen

de heer Van der Spoel: tegen

mevrouw Van Vliet: tegen

de heer Vroegindeweyj: tegen

30

de heer Van Abeelen: voor

de heer Alderliesten: tegen

de heer Van Andel: tegen

de heer Boertje: tegen

de heer Dijkhuizen: tegen

35

mevrouw Duman: voor

mevrouw Van Gink: voor

de heer Hitzert: voor

de heer Van Houcke: voor

mevrouw Van Houwelingen: voor

40

De voorzitter: Het amendement is verworpen met 11 stemmen voor en 18 stemmen tegen.

Het vierde amendement ingediend door mevrouw Nooijen van Lokaal Sociaal.

45

De heer Hitzert: Voorzitter, ik wil een stemverklaring uitbrengen. Wij vinden het een sympathiek plan, maar denken dat alles dan nog langer gaat duren.

de heer Rodenburg: tegen

de heer Smit: tegen

50

de heer Van der Spoel: tegen

mevrouw Van Vliet: tegen

de heer Vroegindeweyj: tegen

de heer Van Abeelen: tegen

de heer Alderliesten: tegen
de heer Van Andel: tegen
de heer Boertje: tegen
de heer Dijkhuizen: tegen
5 mevrouw Duman: tegen
mevrouw Van Gink: tegen
de heer Hitzert: tegen
de heer Van Houcke: tegen
mevrouw Van Houwelingen: tegen
10 de heer Japenga: tegen
de heer Koppes: tegen
de heer Lagendijk: tegen
de heer Van der Linden: tegen
de heer Los: tegen
15 de heer Louter: tegen
de heer Meij: tegen
de heer Neuschwander: tegen
mevrouw Nooijen: voor
heer Onderdelinden: tegen
20 de heer Den Ouden: tegen
De heer Van Pelt: tegen
de heer Pors: tegen
mevrouw Ripmeester: tegen

25 **De voorzitter:** Het amendement van Lokaal Sociaal is verworpen met één stem voor en 28 stemmen tegen.

Het vijfde amendement is ingediend door PvdA, CDA, VVD en ChristenUnie.

30 **De heer Van Houcke:** Voorzitter, ik wil graag een stemverklaring afleggen. Het zal duidelijk zijn dat ik tegen alle voorstellen ben, anders dan voor de aanleg van een volledige Trampuslijn. Maar als je honger hebt en je komt bij de bakker en er is nog maar één krentenbol, dan neem je die ene en ga je niet zonder weg. Daarom zal ik voor stemmen, maar met die aantekening.

35 **De voorzitter:** En u wilt dit met de vergelijking van de krentenbol in de notulen opnemen?

De heer Van Houcke: Dat zou aardig zijn, maar niet noodzakelijk.

40 **De voorzitter:** Dat is akkoord. Ik zag mevrouw Nooijen voor een stemverklaring.

Mevrouw Nooijen: Voorzitter, ik wil ook een stemverklaring afleggen. Er zijn tien punten in dit amendement opgenomen. Ik sta tegenover een aantal punten zeer sympathiek, maar helaas zijn er ook te veel punten waar ik me niet in kan vinden. Om die reden zal ik tegenstemmen.

45 **De voorzitter:** Dank u wel. We gaan over tot stemming.

de heer Hitzert: voor
de heer Van Houcke: voor
mevrouw Van Houwelingen: voor
50 de heer Japenga: voor
de heer Koppes: tegen
de heer Lagendijk: tegen
de heer Van der Linden: voor

	de heer Los:	tegen
	de heer Louter:	voor
	de heer Meij:	voor
5	de heer Neuschwander:	tegen
	mevrouw Nooijen:	tegen
	de heer Onderdelinden:	voor
	de heer Den Ouden:	tegen
	de heer Van Pelt:	tegen
	de heer Pors:	voor
10	mevrouw Ripmeester:	voor
	de heer Rodenburg:	tegen
	de heer Smit:	tegen
	de heer Van der Spoel:	voor
15	mevrouw Van Vliet:	tegen
	de heer Vroegindeweyj:	tegen
	de heer Van Abeelen:	tegen
	de heer Alderliesten:	tegen
	de heer Van Andel:	voor
	de heer Boertje:	voor
20	de heer Dijkhuizen:	tegen
	mevrouw Duman:	voor
	mevrouw Van Gink:	voor

25 **De voorzitter:** Het amendement is aangenomen met 16 stemmen voor en 13 stemmen tegen.

30 Dan wil ik nu met u naar het voorstel van het college gaan, er is weliswaar een amendement aangenomen. We moeten toch naar het collegevoorstel kijken, omdat een aantal zaken die niet in het amendement staan, maar wel in het collegevoorstel, moet worden beschouwd. Ik stel voor het collegevoorstel in stemming te brengen, met de opmerking dat een aantal delen ervan is geamendeerd.

Stemming:

35	de heer Van der Spoel:	voor
	mevrouw Van Vliet:	tegen
	de heer Vroegindeweyj:	tegen
	de heer Van Abeelen:	voor
	de heer Alderliesten:	tegen
	de heer Van Andel:	voor
40	de heer Boertje:	voor
	de heer Dijkhuizen:	tegen
	mevrouw Duman:	voor
	mevrouw Van Gink:	voor
	de heer Hitzert:	voor
45	de heer Van Houcke:	tegen
	mevrouw Van Houwelingen:	voor
	de heer Japenga:	voor
	de heer Koppes:	tegen
	de heer Lagendijk:	tegen
50	de heer Van der Linden:	voor
	de heer Los:	tegen
	de heer Louter:	voor
	de heer Meij:	voor

de heer Neuschwander: tegen
mevrouw Nooijen: tegen
de heer Onderdelinden: voor
de heer Den Ouden: tegen
5 de heer Van Pelt: tegen
de heer Pors: voor
mevrouw Ripmeester: voor
de heer Rodenburg: tegen
10 de heer Smit: tegen

De voorzitter: Het collegevoorstel is aangenomen met 15 stemmen voor en 14 stemmen tegen met inachtneming van de amendementen bij de vorige stemming.

15 We zijn nu toe aan het behandelen van de moties. Ik heb ze niet gezien, maar heb gehoord dat er drie moties komen van de PvdA en twee moties van de VVD.
Wellicht kunt u de strekking van uw motie kort toelichten.

20 **De heer Van der Spoel:** Tot op dit moment hebben wij gewacht met het indienen van onze moties. Er is een motie van de VVD inzake de keerdriehoek van de Ridderkerklijn. Wij willen het college van burgemeesters en wethouders vragen zich in te spannen om de mogelijkheid open te houden om een zogenaamde keerdriehoek aan te laten leggen bij het eindpunt van de Ridderkerklijn in het centrum van Ridderkerk. Indien de techniek van de leverancier het mogelijk maakt, tramstellen in te zetten met dubbele cabinebesturing.

25 Er is een tweede motie waarin de fractie van de VVD het college van burgemeester en wethouders verzoekt om met alle middelen te bevorderen dat er bij de aanleg van de Tramplus een onderliggend busnetwerk wordt gerealiseerd en er bij de Stadsregio en de vervoerders op aan te dringen dat er voor milieuvriendelijke en geluidsarme bussen wordt gekozen.

30 **De voorzitter:** Het is goed als de portefeuillehouder hier even kort op reageert, dan kunt u het antwoord meenemen in uw beschouwing op de motie. Ik wil dit rondje erg kort houden.

35 **Wethouder De Koning:** Voorzitter, in de eerste motie van de VVD spreekt men van een keerdriehoek. Ik heb dit moeten opzoeken, maar dit is volgens mij de situatie zoals in Vlaardingen Holy van toepassing is. Dat is als een tram komt aanrijden, hij een 90 gradenbocht maakt, daarna een stukje naar achteren gaat en vervolgens weer met een 90 gradenbocht op hetzelfde spoor terugkomt. In feite een variant op een keerlus. Begrijp ik u goed?

40 **De heer Van der Spoel:** Ik denk dat dat redelijk goed uitgelegd is. Ik heb dit opgezocht, want ik ben zo handig met computers, bij Wikipedia. Er staat dat de tram bij een keerdriehoek vooruit over de wissel rijdt, dan rijdt de tram achteruit het keerspoor op en daarna rijdt de tram vooruit de trambaan weer op. De keerdriehoek is een combinatie van wissels en bogen waarop een tram kan keren. De twee bogen naar het keerspoor en de doorgaande trambaan vormen samen een driehoek. Een keerdriehoek wordt gebruikt bij tramnetwerken voor
45 eenrichtingstrams op plaatsen waar geen ruimte is voor een keerlus of draaischijf.

De voorzitter: Voordat u een heel technisch college gaat geven: u vraagt eigenlijk om dit te onderzoeken. Wethouder, misschien is het voldoende als u daar op ingaat.

50 **Wethouder De Koning:** Ik denk dat het college straks even de neuzen bij elkaar moet steken als we alle moties kennen, zodat we met een adequate reactie op de inhoud van de moties komen. De vragen die ik nu stel zijn verduidelijkingsvragen.
Over de dubbele cabinebesturing is duidelijk wat u bedoelt. De motie is ook duidelijk over het

onderliggende busnetwerk.

De voorzitter: Kan de fractie van de PvdA haar moties toelichten?

5 **De heer Hitzert:** Op onze eerste motie willen wij een tekstwijziging aanbrengen. Dat is de motie over behoud en uitbreiding van het busnetwerk. Er staat “overwegend ook ...”, wij voegen het woordje “ook” toe in de tekst.

10 **De voorzitter:** Het is bezwaarlijk dat niemand de tekst heeft. Ik stel voor om de moties eerst uit te delen, zodat het college en de raadsleden de tekst voor zich hebben.

De heer den Ouden: Voorzitter, dit is een voorstel van orde. Het was gebruikelijk dat wij van tevoren amendementen en moties kenden. Nu is de nieuwe dag intussen aangebroken en nu moeten er nog moties worden uitgedeeld. Het is bijna niet te
15 doen om daar een verantwoorde beslissing over te nemen. Aanstaande donderdag hebben wij weer een raadsvergadering en ik stel voor om de moties nu kenbaar te maken, zodat wij er nog even in fractieverband over kunnen spreken en er dan aanstaande donderdag over stemmen.

20 **De voorzitter:** Ik vind dat een sympathiek voorstel, omdat iedereen aanstaande donderdag weer helder is, dat is al morgen om precies te zijn. Laten we dat doen, dan kennen we allemaal de strekking van de moties.

25 **De heer Onderdelinden:** Voorzitter, ik zou er zeer voor willen pleiten om nu nog even een rondje te maken. Je moet een wedstrijd wel afmaken, je gaat niet opeens de laatste vijf minuten van de wedstrijd op een ander moment doen. Ik zou er erg voor pleiten om dat in zijn geheel te doen.

30 **De voorzitter:** U hebt gelijk: de wedstrijd is min of meer gelopen en er liggen nog een paar moties voor ter verijning. Het lijkt mij wel een aardig voorstel van mijnheer Den Ouden om dat zo te doen.

Akkoord, dan is dit deel van de besluitvorming verdaagd tot aanstaande donderdag. De rest blijft staan en daar komen we ook niet meer op terug.

35 Dames en heren, ik schors de vergadering tot aanstaande donderdag. Dank u wel voor de debatten en tot donderdag.

40 De voorzitter schorst de vergadering. Het is 00.30 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 31 januari 2008,
de griffier, de voorzitter,

45

50

as